

Strategia Rozwoju Gminy Krośniewice na lata 2023-2030

KROŚNIEWICE 2022

Zamawiający:

Gmina Krośniewice
ul. Poznańska 5
99-340 Krośniewice

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:
Joanna Kaszubska – Konsultant
Ewelina Ziółkowska – Analityk

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Wnioski z diagnozy.....	8
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań ..	29
2.1. Cel strategiczny 1. Atrakcyjne warunki do zamieszkania.....	32
2.2. Cel strategiczny 2. Wzmocniony potencjał inwestycyjny i promocja dziedzictwa lokalnego.	40
2.3. Cel strategiczny 3. Zrównoważony ład przestrzenny oraz czyste środowisko naturalne.	47
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	55
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Krośniewice	61
5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	67
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy Krośniewice	70
7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	73
8. Źródła finansowania Strategii Rozwoju	78
Spis tabel i rysunków.....	97

Wstęp

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

W ramach prac nad strategią rozwoju przeprowadzono diagnozę, której celem była analiza potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Krośniewice, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań¹.

W oparciu o wnioski z przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy w Strategii Rozwoju przedstawiono plan działań do 2030 roku. Określone zostały następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

Uwarunkowania programowe

Strategia Rozwoju Gminy Krośniewice stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój Gminy, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.,
- Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030,

---

¹ Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Krośniewice stanowi odrębny raport. W niniejszej Strategii uwzględniono najważniejsze wnioski z diagnozy.

— Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych Gminy Krośniewice z dokumentami wyższego rzędu.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia została przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

- cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele zakładane do realizacji przez Gminę Krośniewice wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, głównie w cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. i został przyjęty przez Radę Ministrów Uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju

Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne Gminy Krośniewice zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu wymagać będzie osiągnięcia następujących kierunków interwencji:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;

- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;
- kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Gminy Krośniewice, obejmujące wykorzystanie potencjału ze względu na położenie i dostępność komunikacyjną, a także dalsze prace w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury drogowej, wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022

Program przyjęty został uchwałą nr 82 Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2019 r.

Celem głównym Programu jest: Stworzenie warunków dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami.

Powyższy cel realizowany będzie przez trzy następujące cele szczegółowe:

1. Optymalizacja systemu ochrony dziedzictwa kulturowego.
2. Wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami.
3. Budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego.

Jednym z celów operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Krośniewice jest rozwój usług kultury oraz ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego, w ramach którego prowadzone będą działania realizujące wyżej wymienione cele szczegółowe. Zgodnie z powyższym oba dokumenty są ze sobą spójne.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 przyjęta została uchwałą nr XXXI/414/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 6 maja 2021 r.

Wizja rozwoju województwa łódzkiego brzmi: Harmonijnie rozwijające się województwo w centrum polski, przyjazne rodzinom, mieszkańcom miast i obszarów wiejskich. Region, w którym nowoczesna gospodarka idzie w parze z ochroną walorów kulturowych i przyrodniczych.

Część strategiczną dokumentu tworzy hierarchiczny i spójny układ zamierzeń rozwojowych województwa, na który składają się: cele strategiczne, cele operacyjne oraz kierunki działań pozwalające na osiągnięcie założonej wizji rozwoju. W Strategii

wskazano trzy cele strategiczne w ramach trzech sfer: gospodarczej, społecznej i przestrzennej:

- Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka,
- Obywatelskie społeczeństwo równych szans,
- Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.

W Strategii wyznaczone zostały następujące cele strategiczne i cele operacyjne:

- Cel strategiczny 1. Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka,
  - 1.1. Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego,
  - 1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego,
  - 1.3. Wsparcie rozwoju mśp,
  - 1.4. Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności.
- Cel strategiczny 2. Obywatelskie społeczeństwo równych szans,
  - 2.1. Rozwój kapitału społecznego,
  - 2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców,
  - 2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego.
- Cel strategiczny 3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.
  - 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska,
  - 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu,
  - 3.3. Zwiększenie dostępności transportowej,
  - 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie,
  - 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami,
  - 3.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych.

Wyżej wymienione cele na szczeblu wojewódzkim są spójne z celami rozwojowymi określonymi przez Strategię Rozwoju Gminy Krośniewice na lata 2023-2030. Realizacja ich założeń wpłynie na osiągnięcie zakładanych efektów na terenie gminy i województwa łódzkiego.

1. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2021 poz. 1057 ze zm.) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów

funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Ponadto uwzględniono analizę zdolności inwestycyjnej Gminy i potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego.

Kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Krośniewice na potrzeby opracowania niniejszej Strategii Rozwoju stanowi odrębny raport.

Położenie geograficzne i komunikacyjne

Gmina Krośniewice zlokalizowana jest w powiecie kutnowskim, w północnej części województwa łódzkiego. Siedzibą gminy jest miasto Krośniewice, oddalone od stolicy powiatu – Kutna o 15 km.

Gmina zajmuje powierzchnię 94,69 km², z czego obszar miasta zajmuje 4,175 km², a obszar wiejski 90,515 km². Miasto podzielone jest na 6 osiedli, a obszar wiejski na 22 sołectwa, w granicach których znajduje się 45 wsi².

Podstawowy układ komunikacji na obszarze gminy tworzą:

- drogi krajowe: nr 91 (relacji Gdańsk – Łódź – Katowice) oraz nr 92 (relacji Warszawa – Poznań),
- droga wojewódzka nr 581 (relacji Gostynin - Krośniewice),
- drogi powiatowe, gminne oraz dojazdowe.

Drogi krajowe przebiegające w północnej i zachodniej części gminy tworzą obwodnicę miasta Krośniewice. W ciągu obwodnicy znajdują się cztery węzły komunikacyjne, z czego dwa umożliwiają zjazd do miasta. Na jednym z węzłów ma początek droga wojewódzka nr 581 do Gostynina, a dalej w kierunku Płocka. W mieście ma również początek droga powiatowa w kierunku miejscowości Dąbrowice. W odległości około 40 km od miasta Krośniewice (w miejscowości Emilia, położonej przy drodze krajowej nr 91) znajduje się wjazd na autostradę A-2 docelowo łączącą zachodnią i wschodnią granicę kraju³. Natomiast droga krajowa nr 92 prowadzi do oddalonego o 15 km miasta Kutna, które stanowi siedzibę władz powiatowych oraz ważny ośrodek kulturalny, oświatowy i gospodarczy. W Kutnie znajduje się również węzeł drogowy Kutno

---

² Raport o stanie Gminy Krośniewice za 2021 r.

³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice. Uchwała nr XIX/111/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 28 lutego 2020 r.

Wschód, będący skrzyżowaniem autostrady A1 z drogą krajową nr 92 o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

Sieć dróg umożliwia komunikację między poszczególnymi jednostkami osadniczymi gminy oraz pobliskimi miastami takimi jak Kutno, Włocławek, Gostynin i Łęczyca, co pozwala wielu mieszkańcom na dojazd do zlokalizowanych na ich terenie szkół i zakładów pracy.

Przez teren gminy przebiegają 3 linie kolejowe:

- prowadząca w kierunku wschód-zachód magistrala kolejowa relacji Poznań – Kutno – Warszawa z dwoma przystankami zlokalizowanymi na terenie gminy Krośniewice w miejscowościach: Krzewie i Nowe Kutnowskie,
- linia kolejowa relacji Włocławek – Kutno – Łódź przebiegająca przez północno-wschodnią część gminy,
- kolejka wąskotorowa będąca fragmentem Kujawskich Kolei Dojazdowych, prowadzących przez trzy województwa i dwadzieścia gmin, posiadających łącznie prawie 160 kilometrów torów – kolejka obecnie jest nieczynna.

Wymienione powyżej czynne linie kolejowe mają duże znaczenie dla powiązań międzyregionalnych gminy Krośniewice, gdyż prowadzą one do miast (Włocławek, Kutno), gdzie zlokalizowane są dworce kolejowe oraz komunikacji autobusowej międzymiastowej. Na terenie gminy funkcjonuje również autobusowy publiczny transport zbiorowy.

Zgodnie z badaniem ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców, do największych atutów gminy zaliczyli: atrakcyjną lokalizację w centrum Polski, przebiegające przez teren gminy drogi krajowe nr 91 i 92 oraz dwie czynne linie kolejowe, a także dobre połączenie komunikacyjne z miastami sąsiednimi (Kutno i Łęczyca), gdzie znajdują się szkoły i miejsca pracy.

Środowisko przyrodnicze

Największą powierzchnię gminy zajmują użytki rolne, w tym grunty orne. Natomiast lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione zajmują tylko około 2,00% ogólnej powierzchni gminy⁴. Do takiej struktury użytkowania gruntów przyczyniła się dobra jakość gleb głównie III i IV klasy bonitacyjnej, płaskie ukształtowanie terenu,

---

⁴ Dane GUS

sprzyjające warunki klimatyczne oraz rozwinięty system melioracji, którym pokryty jest prawie cały wiejski obszar. Pod tym względem gmina nie wyróżnia się na tle wiejskich gmin powiatu kutnowskiego. Jednak na tle gmin województwa łódzkiego, należy do obszarów o najlepszych warunkach dla rolnictwa i jednocześnie najmniejszej lesistości.

Powierzchnia gruntów leśnych na koniec 2021 r. wynosiła 55,00 ha, natomiast lasów 214,48 ha. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) obszaru gminy wyniosła 2,30%, co jest wartością znacznie niższą od średniej wartości dla województwa łódzkiego (21,40%) i kraju (29,6%)⁵. Wynika to z charakteru urbanistycznego miasta Krośniewice i rolniczego charakteru jej obszarów wiejskich.

Flora i fauna gminy nie wyróżniają się na tle okolicy czy regionu i reprezentowana jest przez gatunki związane z gospodarką człowieka i siedliskami silnie przez niego przekształconymi. Większość powierzchni stanowi roślinność o charakterze antropogenicznym: związana z działalnością rolniczą, zbiorowiskami segetalnymi i ruderalnymi, przydomowymi ogródkami, ciągami komunikacyjnymi itp. Skład gatunkowy fauny jest wypadkową różnych typów środowisk i siedlisk występujących na omawianym terenie⁶. Ze świata zwierząt w lasach występują gatunki charakterystyczne dla polskiej fauny leśnej, głównie ptactwo i zwierzyna łowna, natomiast w gospodarstwach rolnych zwierzęta hodowlane.

W granicach administracyjnych gminy znajdują się tylko jedna forma ochrony przyrody i jest nią pomnik przyrody - drzewo (gatunek: Lipa drobnolistna - *Tilia cordata*) zlokalizowane w miejscowości Głaznów. Na terenie gminy zlokalizowany jest również lokalny korytarz ekologiczny rzeki Miłonka oraz przebiegający wzdłuż jej północno-wschodniej granicy korytarz ekologiczny doliny rzeki Ochni o znaczeniu regionalnym⁷.

Obszar gminy położony w zlewni rzek Wisły (region wodny Środkowej Wisły) i Odry (region wodny Warty). Przez południowo – zachodnią część gminy przebiega dział wodny I-go rzędu oddzielający zlewnię rzeki Wisły od zlewni rzeki Odry. Sieć rzeczną gminy tworzy rzeka Miłonka wraz z mniejszymi ciekami. Długość rzeki wynosi około 20 km, w tym około 15 km w granicach administracyjnych gminy Krośniewice. Pod

---

⁵ Dane GUS

⁶ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice. Uchwała nr XIX/111/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 28 lutego 2020 r.

⁷ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice. Uchwała nr XIX/111/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 28 lutego 2020 r.

względem wód stojących na tym terenie występują jedynie stawy naturalnie zasilane wodę z sieci rzecznej oraz z płytkich wód gruntowych. Największa koncentracja stawów występuje w dolinie rzeki Miłonki. W południowej części gminy, zlokalizowanych jest kilkanaście stawów oraz zbiorników wodnych przy dawnych zespołach dworsko-parkowych oraz w wyrobiskach poeksploatacyjnych⁸.

Do Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzecznych znajdujących się na terenie gminy należą:

- Dopływ spod Waclawowa (RW20001727218529),
- Miłonka (RW2000172721849),
- Ochnia od źródeł do Miłonki bez Miłonki (RW2000232721839).

Ocena stanu przedmiotowych wód wykazała, że odznaczają się one złym stanem wód.

Zgodnie z zapisami zawartymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice (Uchwała nr XIX/111/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 28 lutego 2020 r.), na podstawie „Studium dla obszarów nieobwałowanych, narażonych na niebezpieczeństwo powodzi”, sporządzonego na zlecenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie na terenie gminy występują:

- zagrożenie powodziowe w dolinie rzeki Ochni w miejscowości Skłóty,
- tereny narażone na okresowe zalewanie znajdujące się w sąsiedztwie rzeki Miłonki w mieście Krośniewice przy ulicy Łąkowej oraz w miejscowościach Miłonice, Zosinek, Morawce, Szubina i Skłóty.

W ostatnich latach nie odnotowano powodzi na obszarze gminy.

Zgodnie z mapą dostępną na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego (System Osłony Przeciwosuwiskowej SOPO – dostęp wrzesień 2022 r.), na terenie gminy nie zostały przeprowadzone badania w kierunku zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemskich/skalnych.

Według podziału Polski na 172 JCWPd, teren gminy Krośniewice leży na obszarze dwóch Jednolitych Częściach Wód Podziemnych, JCWPd nr 62 (PLGW200062) i JCWPd nr 63 (PLGW200063). Kompleksowa ocena stanu (chemicznego

---

⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice. Uchwała nr XIX/111/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 28 lutego 2020 r.

i ilościowego) JCWPd badanych w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2019, wykonana przez PIG-PIB, wykazała stan ogólny dobry JCWPd nr 63 oraz stan ogólny słaby JCWPd nr 62⁹.

W granicach administracyjnych gminy znajduje się również jurajski Główny Zbiornik Wód Podziemnych – GZWP Nr 226 Krośniewice - Kutno. Południowo - wschodnią część gminy zaliczono do obszarów ochrony tego zbiornika¹⁰.

Pod względem uwarunkowań przyrodniczych gminy, można wyodrębnić tereny, dla których należy dążyć do zachowania obecnego sposobu użytkowania i ograniczania rozwoju zagospodarowania oraz tereny, które ze względu na warunki środowiskowe, rekomendowane są do rozwoju innych funkcji użytkowych. Ograniczenia dla lokalizacji zabudowy występują głównie w sąsiedztwie rzek Miłonki i Ochni. Obszary te posiadają niekorzystne uwarunkowania geologiczno – inżynierskie, gdyż jest narażony na podtopienia, podsiąki lub zalania. Dolina rzeki ze względu na pełnioną funkcję w systemie przyrodniczym obszaru, powinna podlegać ochronie przed zabudową. Ograniczenia dla nowej zabudowy związane są również z występowaniem kompleksów gleb o najwyższych wartościach użytkowych - gleby o II – IV klasach bonitacyjnych. Zalecana jest ich ochrona przed zmianą użytkowania oraz wykorzystywanie ich do rozwoju produkcji rolnej. Kompleksy leśne występujące na terenie gminy predysponowane są do kontynuacji produkcji leśnej, co również ogranicza je pod względem rozwoju obszarów zabudowy. Wskazane do zalesienia są obszary położone w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących terenów leśnych, o niekorzystnych warunkach glebowych dla rolnictwa. Lasy powinny na tych terenach pełnić także funkcję wodochronną, zwiększając retencję wód¹¹.

Roczna ocena jakości powietrza za 2021 r. w strefie łódzkiej wykazała na terenie gminy przekroczenia poziomu dopuszczalnego celu długoterminowego ozonu (kryterium ochrona zdrowia i ochrona roślin). Na terenie tym głównym źródłem zanieczyszczeń są indywidualne kotłownie, które zaopatrują w ciepło budynki mieszkalne,

---

⁹ Raport z oceny stanu Jednolitych Części Wód Podziemnych w Dorzeczach – stan na rok 2019. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Państwowa Służba Hydrogeologiczna

¹⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice. Uchwała nr XIX/111/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 28 lutego 2020 r.

¹¹ Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe na potrzeby zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krośniewice. Łódź 2016 AUTOR OPRACOWANIA: mgr Katarzyna Kowalska Dominika Boss.

użyteczności publicznej oraz podmioty gospodarcze. Spalany jest w nich głównie olej opałowy i węgiel oraz w mniejszym stopniu biomasa.

W ostatnich latach Gmina Krośniewice realizowała przedsięwzięcia z zakresu termomodernizacji oraz wymiany źródła ciepła w obiektach użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych, które miały wpływ na poprawę jakości powietrza. Dofinansowywano również z budżetu Gminy modernizację systemów ogrzewania ograniczającą emisję zanieczyszczeń w lokalnych budynkach mieszkalnych. W siedzibie Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej w Krośniewicach funkcjonuje również gminny Punkt Konsultacyjno-Informacyjny „Czyste Powietrze”, w którym mieszkańcy mogą skorzystać z doradztwa i pomocy przy wypełnianiu wniosków do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, na wymianę pieca i termomodernizację budynków mieszkalnych.

Do czynników wpływających na zadowolenie z poziomu życia w gminie wg badania ankietowego należy: duża ilość zieleni, w tym zieleni urządzonej oraz nowych nasadzeń. Natomiast jednym z najbardziej istotnych problemów do rozwiązania jest wg mieszkańców stan środowiska naturalnego, wymagający podjęcia dalszych działań w zakresie poprawy jakości powietrza atmosferycznego oraz gospodarki odpadami.

Procesy Demograficzne

Z punktu widzenia rozpatrywania przyszłych działań i kierunków rozwoju istotne jest rozważenie sytuacji demograficznej gminy.

W 2021 r. gminę Krośniewice zamieszkiwało 8 138 osób. W porównaniu z rokiem 2017 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 382 osoby, tj. o 4,49%¹². Wpływ na taką sytuację miał m.in. odnotowywany w ostatnich latach ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji, które świadczy o przewadze liczby osób, które wymeldowały się z terenu gminy nad osobami, które zameldowały się na nim.

W zakresie poszczególnych grup ekonomicznych lokalnej ludności, w roku 2021 w porównaniu z rokiem 2017 odnotowano spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym o 2,66%, spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym o 8,09% oraz wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym o 4,04%¹³. Sytuacja

---

¹² Dane GUS

¹³ Dane GUS

demograficzna na terenie gminy w większości ma cechy wspólne z tendencją ogólnokrajową i przedstawia postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

Starzenie się społeczeństwa jest niekorzystnym zjawiskiem, gdyż zmieniająca się sytuacja demograficzna będzie w przyszłości skutkowałą zmianą popytu na usługi publiczne związane z opieką i potrzebami osób starszych oraz problemem zapewnienia w najbliższej przyszłości aktywnych na rynku pracy zasobów ludzkich.

Gospodarka

Gmina Krośniewice ma charakter rolniczy, dlatego też głównym miejscem pracy i źródłem utrzymania dla większości mieszkańców jest praca w gospodarstwach rolnych oraz w lokalnych podmiotach usługowo-handlowych. Dobre połączenia komunikacyjne gminy z sąsiednimi miastami takimi jak Kutno, Włocławek, Gostynin i Łęczyca umożliwiają wielu mieszkańcom dojazd do zlokalizowanych na ich terenie szkół i zakładów pracy. Struktura gospodarstw rolnych, dobra jakość gleb i warunki przyrodnicze sprawiają, że gmina jest znaczącym w skali województwa producentem płodów rolnych¹⁴.

Obszar gminy Krośniewice objęty jest całkowicie obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego z licznymi terenami przeznaczonymi pod inwestycje¹⁵, w tym tereny o pow. 4,3387 ha należące do Podstrefy Krośniewice w ramach Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Łódzkiej SSE). Podstrefa Krośniewicka jest wyodrębnionym obszarem na terenie gminy, gdzie przedsiębiorcy mogą rozpocząć działalność na preferencyjnych warunkach i korzystać z pomocy publicznej¹⁶.

Duże możliwości dają nowe, niezagospodarowane tereny, jakie po wybudowaniu obwodnicy miasta zostały wcielone w jego granice, tym bardziej, że charakteryzują się nie tylko dostępem do infrastruktury drogowej, ale zwłaszcza korzystną strukturą własnościową - są to wielkopowierzchniowe działki gruntu stanowiące własność gminy lub Skarbu Państwa.¹⁷

---

¹⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice. Uchwała nr XIX/111/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 28 lutego 2020 r.

¹⁵ <https://krosniewice.investinlodzkie.pl/pl/zalety>

¹⁶ <https://www.krosniewice.pl/dla-inwestorow/lodzka-strefa-ekonomiczna/>

¹⁷ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice. Uchwała nr XIX/111/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 28 lutego 2020 r.

W 2021 roku na terenie gminy zarejestrowanych było 525 podmiotów gospodarczych, których liczba w porównaniu z rokiem 2017 wzrosła o 24 działalności tj. o 4,79%. Działalność gospodarcza w sektorze publicznym w 2021 roku koncentrowała się głównie w sekcji L związanej z obsługą rynku nieruchomości (11 podmiotów). Natomiast w sektorze prywatnym przodowały dwie sekcje nad innymi. Jest to sekcja G powiązana z handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (158 podmiotów) oraz sekcja F związana z branżą budowlaną (70 podmiotów)¹⁸.

Wskaźnik aktywności gospodarczej na terenie gminy w latach 2017-2021 przedstawiał tendencję rosnącą. Wskaźnik ten wzrósł z 588 w roku 2017 do 645 w 2021 r., tj. wzrost o 9,69%¹⁹, jednak w każdym z analizowanych lat był niższy od wskaźnika dla powiatu, województwa i kraju.

W 2021 r. udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił na terenie gminy 7,3%. W latach 2017-2021 udział ten na terenie gminy był jednak wyższy od udziału na terenie powiatu i województwa, co nie jest sytuacją korzystną. Pozytywna jest jednak tendencja spadkowa liczby bezrobotnych, która w porównaniu z rokiem 2017 wynosiła 2 punkty procentowe.

Do najistotniejszych problemów na terenie gminy, jakie zostały zdiagnozowane podczas ankietyzacji mieszkańców w zakresie gospodarki, zaliczono zbyt małą liczbę miejsc pracy w stosunku do zgłaszanych potrzeb. Natomiast do czynników, które mogą stać się szansą dla rozwoju gminy, wskazano promocję terenów inwestycyjnych i utworzenie nowych miejsc pracy.

Mieszkalnictwo

W ciągu ostatnich lat obserwuje się wzrost liczby mieszkań na terenie gminy oraz związany z nim wzrost liczby izb i powierzchni użytkowej mieszkań, co świadczy o jej korzystnym rozwoju pod względem mieszkalnictwa oraz zainteresowaniem nim pod względem osiedleńczym.

Zgodnie z przeprowadzonym badaniem ankietowym, wśród najbardziej istotnych problemów do rozwiązania na terenie gminy, ankietowani zaliczyli brak oferty

---

¹⁸ Dane GUS.

¹⁹ Dane GUS.

mieszkańców. Szansą rozwoju wg mieszkańców może być natomiast wzrost liczby mieszkań przeznaczonych pod wynajem.

Edukacja i opieka nad dziećmi do lat 3

Na terenie gminy funkcjonuje kilka placówek edukacyjnych (3 szkoły podstawowe i 2 szkoły ponadpodstawowe) prowadzonych przez Gminę Krośniewice, ale również przez Powiat Kutnowski oraz Fundację Ekologiczną – Wychowanie i Sztuka „Elementarz”. Każda z nich zapewnia dostęp do wykwalifikowanej kadry oraz bogatą ofertę dydaktyczną. Dyrektorzy jednostek oświatowych systematycznie zakupują pomoce dydaktyczne oraz sprzęt sportowy niezbędny do prowadzenia zajęć edukacyjnych.

Na terenie tym funkcjonuje również Miejskie Przedszkole w Krośniewicach, brak jest jednak żłobka dziecięcego dla najmłodszych dzieci.

Bazę oświatową uzupełniają znajdujące się przy placówkach szkolnych zespoły boisk do gry m.in. w piłkę nożną, piłkę ręczną, koszykówkę czy siatkówkę, z których korzystają uczniowie, grupy sportowe oraz mieszkańcy gminy.

Porównując wyniki egzaminu ósmoklasisty szkół na terenie gminy Krośniewice w roku 2019, 2020 i 2021 z wynikami dla powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego można zauważyć, że średnie wyniki dla gminy w większości były porównywalne lub nieco niższe od średnich wyników dla powiatu i województwa.

Kultura, turystyka, sport i rekreacja

Na terenie gminy Krośniewice zadania z zakresu kultury realizuje przede wszystkim Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Krośniewicach we współpracy z organizacjami pozarządowymi. W skład Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Krośniewicach wchodzi Biblioteka Publiczna, Hala Sportowa, Ośrodek Kultury oraz Świetlica Osiedlowa Andersówka²⁰.

Ważną funkcję kulturalną na terenie gminy pełnią również świetlice wiejskie i placówki oświatowe, które są uzupełniającym miejscem spotkań mieszkańców oraz animatorem życia kulturalnego. Zapewniają dodatkowy dostęp do źródeł wiedzy oraz tworzą środowisko alternatywnego spędzania czasu przez dzieci i młodzież, spełniając w ten sposób swoje zadania statutowe.

---

²⁰ <https://bip.gksir.krosniewice.pl/dokumenty/menu/6>

Zmodernizowane obiekty kulturalno-oświatowe wpływają na integrację lokalnej społeczności oraz promocję wspólnego spędzania czasu wolnego. Dzięki działaniom obejmującym remonty szkół, ośrodka kultury i biblioteki, stwarzane są atrakcyjne warunki do zbiorowych spotkań, zabawy oraz pracy. Obiekty te dają również możliwość tworzenia kół i grup zainteresowań zrzeszających różne grupy wiekowe ludności lokalnej. Ponadto odnowione budynki w powiązaniu z walorami przyrodniczymi gminy zwiększają jej atrakcyjność pod względem rekreacyjno-turystycznym.

Zadania z zakresu popularyzacji sportu i rekreacji realizuje przede wszystkim Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Krośniewicach, jednostki oświatowe oraz pozarządowe organizacje sportowe działające na obszarze gminy m.in. zarejestrowane kluby i stowarzyszenia skupiające uczniów, trenerów, działaczy, nauczycieli i rodziców. Popularyzacja odbywa się poprzez rozbudzanie zainteresowań kulturalnych mieszkańców, organizowanie imprez, zajęć kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, kształtowanie nawyków aktywnego uczestnictwa w działaniach sportowych oraz udostępnianie bazy na działalność sportowo-rekreacyjną.

Gmina Krośniewice ma charakter typowo rolniczy. Przeważającą większość terenu zajmują pola uprawne, łąki i pastwiska. Ze względu na niewielką ilość obszarów leśnych, w krajobrazie gminy wyróżniają się:

- parki podworskie zlokalizowane w następujących miejscowościach: Krośniewice, Skłóty, Głogowa, Bielice, Jankowice, Głaznów, Cygany, Miłonice,
- cmentarze w Miłonicach, Nowem i Krośniewicach,
- aleje drzew rosnące wzdłuż wielu wiejskich dróg.

Zasób kulturowy gminy jest urozmaicony z dominującymi w strukturach przestrzennych obiektami i zespołami zabudowy tradycyjnej (w tym zabytkowej) nadającymi Gminie indywidualny charakter oraz wyróżniającymi ją z otoczenia²¹.

W przestrzeni miasta Krośniewice, wyróżnia się następujące obiekty posiadające wartość zabytkowo – kulturalną:

- zespół dworsko-parkowy rodziny RembIELińskich wpisany do rejestru zabytków,

---

²¹ Gminny program opieki nad zabytkami dla miasta i gminy Krośniewice na lata 2020-2023 przyjętym uchwałą nr XVIII/105/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 29 stycznia 2020 r.

- układ najstarszej części miasta z Placem Wolności, wokół którego usytuowane są jedno-, dwu- lub trzykondygnacyjne kamienice,
- zabytkowy gotycki kościół parafialny pp. w. NMP z drugiej połowy XIX w.,
- klasycystyczny zajazd z przełomu XVIII/XIX w., w którym obecnie znajduje się Muzeum im. Jerzego Dunin – Borkowskiego²².

Ponadto w krajobrazie kulturowym Gminy wyróżnia się też odcinek zabytkowej kolejki wąskotorowej, będącej południowo-wschodnią częścią sieci Kolei Wąskotorowych Kujawskich, łączącej Gminę Krośniewice z następującymi Gminami: Daszyna, Łęczyca, Dąbrowice i Ostrowy. Zbudowana została ona w 1910 r. jako kolej własna Cukrowni w Ostrowach²³.

W gminie funkcjonuje Muzeum im. Jerzego Dunin-Borkowskiego w Krośniewicach, mieszczące się w zespole budynków dawnego zajazdu w Krośniewicach przy Placu Wolności 1. Zgodnie ze statutem Muzeum, swoją działalnością obejmuje obszar gminy Krośniewice oraz gmin sąsiednich historycznie i kulturowo z nią związanych, a w szczególności gmin Ostrowy i Dąbrowice. Ekspozycja stała prezentuje postać Jerzego Dunin-Borkowskiego oraz jego dorobek kolekcjonerski, a także m.in. wystawę gen. Władysława Andersa, pamiątki po sławnych Polakach, rzemiosło artystyczne, malarstwo i grafikę²⁴.

Według badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców, w ramach diagnozy najistotniejszymi atutami gminy w zakresie infrastruktury kulturowej i rekreacyjno-wypoczynkowej jest: duża liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych, funkcjonowanie GCKSiR oraz zieleń urządzona na terenie gminy. Natomiast niewystarczający stan infrastruktury rekreacyjnej na terenach wiejskich oraz obecna oferta spędzania czasu wolnego dla ludzi młodych wpływają na niezadowolenie z poziomu życia w gminie.

Ochrona zdrowia

Za ochronę zdrowia na terenie gminy oraz zapewnienie podstawowej opieki medycznej mieszkańcom odpowiadają lokalne ośrodki zdrowia i apteki. Nocną

²² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice. Uchwała nr XIX/111/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 28 lutego 2020 r.

²³ Gminny program opieki nad zabytkami dla miasta i gminy Krośniewice na lata 2020-2023. Uchwała nr XVIII/105/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 29 stycznia 2020 r.

²⁴ <http://www.muzeumkrosniewice.pl/>.

i święteczną opiekę zdrowotną dla mieszkańców świadczy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej RED-MED. J. Robak w Kutnie.

Ponadto na terenie gminy swoje usługi świadczą gabinety stomatologiczne.

Pomoc społeczna

Ustawowe zadania pomocy społecznej na terenie gminy wypełnia Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośniewicach. Przedmiotem jego działania jest udzielanie świadczeń pieniężnych i rzeczowych osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, organizacja pracy socjalnej na rzecz tych osób i rodzin oraz poradnictwo psychologiczne, ekonomiczne i prawne.

Biorąc pod uwagę Główną przyczyną trudnej sytuacji beneficjentów Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośniewicach jest: bezrobocie, ubóstwo, niezdolność do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności (zasiłki stałe), długotrwała, ciężka choroba jednego z członków rodziny (zasiłki specjalne celowe)²⁵.

W roku 2021 w porównaniu z rokiem 2017 ogólna liczba świadczeń udzielonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośniewicach spadła o 8,92%²⁶, co świadczy o poprawiającej się sytuacji życiowej, w tym materialnej lokalnej społeczności.

Na terenie gminy funkcjonuje również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krośniewicach oraz punkt konsultacyjno – informacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne zapewnia Policja i 7 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP): OSP Krośniewice (w KSRG), OSP Nowe, OSP Kajew, OSP Kopy, OSP Wymysłów, OSP Wola Nowska i OSP Miłosna²⁷.

W Krośniewicach zlokalizowany jest też Komisariat Policji. Na obszarze gminy swoje zadania wykonuje również 6 dzielnicowych Komendy Powiatowej Policji w Kutnie.

Podmioty te i instytucje chronią życie, zdrowie i mienie obywateli oraz zapewniają szeroko rozumiany porządek społeczny zapewniający prawidłowe funkcjonowanie społeczeństwa. W razie wystąpienia klęski żywiołowej lub innych wydarzeń

²⁵ Opracowanie własne na podstawie liczby osób objętych pomocą społeczną oraz danych zwartych w Raporcie o stanie gminy Krośniewice za 2021 r.

²⁶ Raporty o stanie Gminy Krośniewice za lata 2019-2021.

²⁷ Raport o stanie Gminy Krośniewice za 2021 r.

zagrożających bezpieczeństwu publicznemu powołany zostaje sztab kryzysowy, który podejmuje odpowiednie działania planistyczne i organizacyjne w zakresie zarządzania kryzysowego oraz obrony cywilnej. Składa się on między innymi z przedstawicieli wszystkich służb takich jak m.in. policji, straży pożarnej, ochrony zdrowia, pogotowia, sanepidu, a także przedstawiciele jednostek samorządowych.

W zakresie bezpieczeństwa, zidentyfikowane problemy nie odbiegają znacząco od tych, które występują w podobnych gminach. Ma to wpływ na odbieranie obszaru gminy w opinii publicznej wśród mieszkańców jako miejsca spokojnego i bezpiecznego.

Infrastruktura techniczna

Obszar gminy wyposażony jest w infrastrukturę energetyczną, wodociągową i kanalizacyjną z lokalną oczyszczalnią ścieków oraz częściowo w infrastrukturę gazową.

Od 2019 roku, 100% budynków mieszkalnych podłączonych jest do sieci wodociągowej²⁸. Obecny system wodociągowy w gminie jest dobrze rozbudowany i zasilany z dwóch niezależnych od siebie źródeł. Rezerwy wody w źródłach pozwalają na rozbudowę systemu oraz sprzedaż wody do gmin sąsiednich. Zgodnie z danymi zawartymi w ocenach okresowych jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z wodociągów publicznych na terenie gminy za 2021 rok, sporządzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łodzi, stwierdzono przydatność wody do spożycia przez ludzi i brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wody z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy.

Stopień podłączenia budynków mieszkalnych do sieci kanalizacyjnej w 2021 r. wynosił 38,9%. W ostatnich 5 latach zauważalny jest niewielki rozwój w zakresie rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej²⁹. W miejscach, gdzie budowa systemu kanalizacji zbiorowej jest ekonomicznie nieuzasadniona, gospodarkę ściekową oparto na gromadzeniu ścieków w zbiornikach bezodpływowych (szambach) oraz w przydomowych oczyszczalniach ścieków.

---

²⁸ Dane GUS.

²⁹ Dane GUS.

Funkcjonuje też mechaniczno – biologiczna Oczyszczalnia Ścieków w Pawlikowicach, która po przeprowadzonej modernizacji przystosowana jest do przyjęcia 2 000 m³ ścieków na dobę, a parametry ścieków oczyszczonych są dostosowane do wymagań określonych prawem³⁰.

Na obszarze gminy nie występuje system zorganizowanego zaopatrzenia w ciepło. Mieszkańcy w zabudowie wielorodzinnej i jednorodzinnej, obiekty użyteczności publicznej oraz podmioty gospodarcze na terenie gminy korzystają z lokalnych i indywidualnych źródeł ciepła opalanych głównie olejem opałowym i węglem, a w mniejszym stopniu także biomasą. Od niedawna część mieszkańców, instytucji oraz podmiotów gospodarczych ma możliwość korzystania z gazu ziemnego na potrzeby grzewcze. Jednak ze względu na obecnie niewielki obszar gminy objęty gazyfikacją, ilość podłączonych odbiorców jest niewielka³¹.

Sieć gazowa doprowadzona jest obecnie jedynie do miasta Krośniewice i miejscowości Nowe. W 2020 r. z sieci tej korzystało 79 gospodarstw domowych³². Sieć gazowa średniego ciśnienia relacji Kutno – Krośniewice, jest systematycznie rozbudowywana w oparciu o zainteresowanie mieszkańców oraz uzasadnienie ekonomiczne realizacji inwestycji. Na obszarach gminy, gdzie nie funkcjonuje sieć gazowa, w znacznym stopniu dla celów socjalno – bytowych wykorzystywany jest gaz płynny z butli bądź zbiorników nadziemnych (propan-butan). Sieć dystrybucyjna tego gazu jest dobrze rozwinięta.

Gmina Krośniewice jest w pełni zelektryfikowana. Na jej terenie nie ma problemów z zaopatrzeniem w energię elektryczną. Główne Punkty Zasilania mają rezerwy mocy pozwalające na podłączenie nowych odbiorców lub zwiększenie zapotrzebowania na energię elektryczną.³³

W granicach administracyjnych gminy, w miejscowości Franki znajduje się składowisko odpadów komunalnych. Funkcjonują też 2 Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. W 2021 r. nie zanotowano żadnych dzikich wysypisk

---

³⁰ Raport o stanie Gminy Krośniewice za 2021 r.

³¹ Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Krośniewice na lata 2021-2040. Uchwała nr XLVI/278/21 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 26 listopada 2021 r.

³² Dane GUS.

³³ Założenia do planu zaopatrzenia w ciepła, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Krośniewice na lata 2021-2040.

odpadów komunalnych, które wymagałyby interwencji Urzędu Miejskiego, nie stwierdzono także żadnych pożarów związanych z odpadami komunalnymi.³⁴

Na terenie gminy działa biogazownia o mocy 0,716 MW. Elektrownia wykorzystuje biogaz wysypiskowy.³⁵ Funkcjonują również instalacje urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii. Do Operatora Systemu Dystrybucyjnego przyłączone są trzy elektrownie wiatrowe o łącznej zainstalowanej mocy 5,500 MW oraz 151 mikroinstalacji fotowoltaicznych o łącznej mocy zainstalowanej 0,837 MW (stan na dzień 25.03.2021 r.).³⁶

Zgodnie z badaniem ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców, do najistotniejszych problemów wskazano niewystarczający stan infrastruktury technicznej w niektórych miejscowościach (drogi, chodniki i ścieżki rowerowe, oświetlenie uliczne, sygnalizacja świetlna, kanalizacja sanitarna, światłowód).

Analiza zdolności inwestycyjnej

Zgodnie z danymi ze sprawozdań z wykonania budżetu z ostatnich 5 lat, Gmina osiągała coraz wyższe dochody, na co wpływ miał wzrost odchodów majątkowych i bieżących. Dochód Gminy Krośniewice w latach 2017-2021 wzrósł o 17,31%. W roku 2017, 2018 i 2021 realizacja budżetu Gminy zakończyła się deficytem. Natomiast w latach 2019 i 2020 Gmina Krośniewice wypracowała nadwyżkę budżetową, co uznać należy za pozytywny aspekt planowania i wykonywania dochodów i wydatków bieżących Gminy.

Polityka przestrzenna

Pod kątem zainwestowania terenu, najsilniej zagospodarowane jest miasto Krośniewice, stanowiące lokalny ośrodek gminy, siedzibę władz oraz pełniące funkcję obsługi i zaspokajania potrzeb mieszkańców całej gminy. W mieście skoncentrowane są usługi z zakresu administracji, zdrowia, bezpieczeństwa publicznego, oświaty, kultury, zdrowia i sportu. Struktura funkcjonalno-przestrzenna opiera się na dwóch drogach krajowych przecinających jej obszar na cztery części oraz obwodnicy, która wydziela z tej przestrzeni miasto.

---

³⁴ Raport o stanie Gminy Krośniewice za 2021 r.

³⁵ Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliw gazowe dla Gminy Krośniewice na lata 2021-2040

³⁶ Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliw gazowe dla Gminy Krośniewice na lata 2021-2040

W strukturze miasta główną przestrzeń publiczną stanowi Plac Wolności, zlokalizowany przy skrzyżowaniu głównych ulic oraz skupiający życie jego mieszkańców. Natomiast strukturę przestrzenną obszarów wiejskich gminy tworzą niewielkie miejscowości usytuowane wzdłuż dróg przecinających rozległe tereny rolne. Zabudowa zlokalizowana jest wzdłuż dróg, tworząc tzw. ulicówki jak np. we wsiach Kajew, Pomarzany, Kopy, Teresin czy Szubsk Duży. W miejscowościach Wychny, Jankowice, Suchodoły, Godzięby zabudowa jest znacznie rozproszona. Nieco inaczej zbudowana jest jedynie przestrzeń wsi Nowe, której układ tworzy kilka schodzących się w jednym punkcie dróg, tworzących centralne założenie, w którym skupia się zabudowa wsi.

Atrakcyjnym elementem w monotonnej strukturze wiejskiego obszaru gminy jest wijąca się zakolami rzeka Miłonka, płynąca z południowego-zachodu gminy po jej wschodnie krańce³⁷.

W Gminie występują również tereny zieleni urządzonej, w tym parki spacerowo-wypoczynkowe o powierzchni 36,80 ha, 1 zieleniec, 3 cmentarze oraz tereny zieleni osiedlowej.

Obszar gminy Krośniewice objęty jest całkowicie obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego³⁸, które wraz ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjami o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (WZiZT), stanowią najistotniejsze źródło informacji o faktycznym przeznaczeniu poszczególnych gruntów. Gminy, w których funkcjonują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, stanowią atrakcyjne miejsce do lokalizacji inwestycji w perspektywie długoterminowej.

---

³⁷ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice. Uchwała nr XIX/111/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 28 lutego 2020 r.

³⁸ <https://krosniewice.investinlodzkie.pl/pl/zalety>

Analiza SWOT

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Ludność w wieku produkcyjnym stanowiąca największą grupę mieszkańców gminy; Podejmowanie istotnych ze społecznego punktu widzenia przedsięwzięć inwestycyjnych; Poczucie bezpieczeństwa i spokoju wśród mieszkańców gminy; Organizowanie wydarzeń i imprez kulturalnych na terenie gminy; Dostęp do szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> Ujemny przyrost naturalny; Ujemne saldo migracji; Rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym; Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych mieszkańców; Brak żłobka oraz niewystarczająca ilość miejsc dla dzieci w gminnym przedszkolu.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Wzrost jakości usług publicznych; Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich; na zapobieganie wykluczeniu społecznemu; Rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> Rosnące potrzeby osób starszych i niesamodzielnych; Bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych; Konkurencyjne wydarzenia kulturalne i sportowe w sąsiednich gminach i miastach.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Rolniczy charakter gminy - gmina jest znaczącym w skali województwa producentem produktów rolnych; Wzrost liczby podmiotów gospodarczych; Wzrost liczby budynków mieszkalnych; Zmniejszający się poziom bezrobocia; Występowanie terenów inwestycyjnych na terenie gminy, w tym Podstrefy Krośnice w ramach Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Łódzkiej SSE). 	<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym; Emigracja ludności do większych miast – zwłaszcza osób młodych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Możliwość wykorzystania naturalnych zasobów gminy dla rozwoju turystyki; Budowa nowych zakładów na terenie gminy przez podmioty krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost kosztów budowy infrastruktury technicznej pod rozwój terenów inwestycyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura)

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjne położenie geograficzne w centralnej Polsce; • Przebiegające przez teren gminy DK nr 91 i 92 oraz dwie czynne linie kolejowe; • Objęcie całego obszaru gminy obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego z licznymi terenami przeznaczonymi pod inwestycje - atrakcyjność gminy na tle regionu pod względem lokalizacji inwestycji w perspektywie długoterminowej; • Istniejące walory krajobrazowe i kulturowe dające warunki do rozwoju funkcji turystyczno – wypoczynkowej; • Występowanie kompleksów gleb o najwyższych wartościach użytkowych (gleby o II – IV klasach bonitacyjnych), które mogą być wykorzystywane do rozwoju produkcji rolnej; • Rozbudowa mieszkalnictwa na terenie gminy; • Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii; • Działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego dróg; • Dostęp do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystywanie nieekologicznych nośników ciepła przez gospodarstwa domowe powodujące niską emisję; • Brak kompleksowego wyposażenie terenów pod zabudowę mieszkaniową w infrastrukturę techniczną (kanalizacja, wodociąg, gaz ziemny, drogi dojazdowe); • Niewystarczająca ilość odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych dla mieszkańców (parki, skwery); • Niezadowalający stan techniczny części dróg na terenie gminy wraz z infrastrukturą towarzyszącą (wąskie pasy drogowe, przydrożne rowy, oświetlenie uliczne, niewystarczająca długość ścieżek pieszo-rowerowych).
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie obszarów wskazanych do zalesienia w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących terenów leśnych, o niekorzystnych warunkach glebowych dla rolnictwa – szansa wzrostu powierzchni lasów na terenie gminy; • Wzrost zainteresowania wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii przez mieszkańców; • Ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej; • Promocja walorów przyrodniczych i kulturowych gminy; • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę i modernizację infrastruktury rekreacyjno-kulturowej; • Rozwój szybkiego Internetu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenia dla lokalizacji zabudowy w sąsiedztwie rzek Miłonki i Ochni, na obszarach leśnych oraz na terenach kompleksów gleb o najwyższych wartościach użytkowych (gleby o II – IV klasach bonitacyjnych); • Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego wzdłuż rzeki Ochni w miejscowości Skłóty; • Tereny narażone na okresowe zalewanie znajdujące się w sąsiedztwie rzeki Miłonki w mieście Krośnice przy ulicy Łąkowej oraz w miejscowościach Miłonice, Zosinek, Morawce, Szubina i Skłóty; • Niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami; • Degradacja środowiska naturalnego (m.in. zanieczyszczenie powietrza);

	<ul style="list-style-type: none"> • Nasilające się zmiany klimatyczne (m.in. ocieplenie się klimatu, susze, ulewne deszcze); • Rosnąca produkcja odpadów komunalnych; • Funkcjonowanie na terenie gminy składowiska odpadów komunalnych; • Rosnące koszty inwestycji dotyczące rozbudowy infrastruktury technicznej.
--	--

Źródło: Opracowanie własne

Potencjał Gminy Krośniewice

Do głównych atutów gminy, świadczących o jej potencjale rozwojowym należą następujące zasoby oraz produkty i usługi:

a) zasoby (charakterystyczne, nieprzetworzone i użyteczne elementy, materialne lub niematerialne, którymi gmina dysponuje):

- atrakcyjne położenie geograficzne w centrum Polski,
- przebiegające przez teren gminy drogi krajowe nr 91 (relacji Gdańsk – Łódź – Katowice) i nr 92 (relacji Warszawa – Poznań) oraz droga wojewódzka nr 581 (relacji Gostynin - Krośniewice),
- występowanie w granicach gminy dwóch czynnych linii klejowych,
- dobre połączenia komunikacyjne gminy z sąsiednimi miastami takimi jak Kutno, Włocławek, Gostynin i Łęczyca umożliwiają wielu mieszkańcom dojazd do zlokalizowanych na ich terenie szkół i zakładów pracy,
- obiekty posiadające wartość zabytkowo – kulturalną w mieście Krośniewice:
  - zespół dworsko-parkowy rodziny Rembielińskich wpisany do rejestru zabytków,
  - układ najstarszej części miasta z Placem Wolności, wokół którego usytuowane są jedno -, dwu - lub trzykondygnacyjne kamienice,
  - zabytkowy gotycki kościół parafialny pp. w. NMP z drugiej połowy XIX w.,
  - klasycystyczny zajazd z przełomu XVIII/XIX w., w którym obecnie znajduje się Muzeum im. Jerzego Dunin – Borkowskiego³⁹.
- urozmaicony zasób kulturowy gminy z dominującymi w strukturach przestrzennych obiektami i zespołami zabudowy tradycyjnej (w tym

³⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice. Uchwała nr XIX/111/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 28 lutego 2020 r.

- zabytkowej) nadającymi Gminie indywidualny charakter oraz wyróżniającymi ją z otoczenia,
- odcinek zabytkowej kolejki wąskotorowej, będącej południowo-wschodnią częścią sieci Kolei Wąskotorowych Kujawskich, łączący Gminę Krośniewice z następującymi Gminami: Daszyna, Łęczycza, Dąbrowice i Ostrowy. Zbudowana została ona w 1910 r. jako kolej własna Cukrowni w Ostrowach. Linia kolejowa jest obecnie nieczynna, ale w przyszłości może stanowić atrakcję turystyczną,
  - funkcjonujące Muzeum im. Jerzego Dunin-Borkowskiego w Krośniewicach, mieszczące się w zespole budynków dawnego zajazdu w Krośniewicach przy Placu Wolności 1. Ekspozycja stała muzeum prezentuje postać Jerzego Dunin-Borkowskiego oraz jego dorobek kolekcjonerski, a także m.in. wystawę gen. Władysława Andersa, pamiątki po sławnych Polakach, rzemiosło artystyczne, malarstwo i grafikę,
  - ludność w wieku produkcyjnym stanowiąca największą grupę mieszkańców, co zapewnia obecnie oraz w niedalekiej przyszłości aktywne na rynku pracy zasoby ludzkie);
- b) produkty i usługi (materialne produkty, zdarzenia oraz usługi, które są oferowane przez gminę Krośniewice):
- zagospodarowane tereny zielone obejmujące zieleńce, zieleń uliczną i osiedlową oraz park spacerowo-wypoczynkowy,
  - bogate zaplecze sportowo-rekreacyjne na terenie miasta,
  - wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, które ograniczają emisję zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego,
  - organizowanie wydarzeń i imprez kulturalnych na terenie gminy,
  - działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu infrastruktury technicznej (drogi wraz z infrastrukturą towarzyszącą, sieć kanalizacji sanitarnej),
  - występowanie terenów inwestycyjnych na terenie gminy (Podstrefa Krośniewice w ramach Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej), zwiększających atrakcyjność inwestycyjną gminy,
  - funkcjonująca sieć wodociągowa, kanalizacyjna i dostęp do sieci gazowej na terenie gminy zwiększająca jej atrakcyjność osiedleńczą i gospodarczą,
  - dostęp do szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego.

Potencjał rozwojowy gminy Krośniewice opiera się głównie na wymienionych powyżej zasobach i produktach krajobrazowych, historycznych i kulturowych gminy.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań

Wizja i Misja

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak Gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe, określono następującą wizję rozwoju:

W 2030 roku Gmina Krośniewice jest miejscem zapewniającym mieszkańcom wysoki poziom życia, otwartym dla inwestorów z dobrze rozwiniętą infrastrukturą społeczno - techniczną i rekreacyjną. Dbą o swoje środowisko przyrodnicze oraz kultywuje dziedzictwo kulturowe.

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na jego ożywienie społeczno-gospodarcze oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i turystyczno-rekreacyjnej.

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia organizacji, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego, misja została zdefiniowana w ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty.

Uwzględniając powyższe, określono następującą misję:

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców poprzez rozbudowę bezpiecznej infrastruktury społecznej, technicznej i rekreacyjnej, tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju oraz z zachowaniem i rozwojem istniejących walorów kulturowych i krajobrazowych Gminy Krośniewice.

Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy Gminy. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytyczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan. W ramach niniejszej Strategii określono 3 cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym:

Wymiar społeczny:

1. Atrakcyjne warunki do zamieszkania,

Wymiar gospodarczy:

2. Wzmocniony potencjał inwestycyjny i promocja dziedzictwa lokalnego,

Wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura):

3. Zrównoważony ład przestrzenny oraz czyste środowisko naturalne.

Wymiary rozwojowe Gminy Krośniewice są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania i cele zrealizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizację zadań i celów w innym, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniającej osiągnięcie wymaganych wskaźników, co tylko przyspiesza realizację określonej wizji rozwoju Gminy Krośniewice. Strategia Rozwoju Gminy jest również ukierunkowana na rewitalizację obszarów zdegradowanych, a mianowicie będzie zmierzała do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego tych obszarów, poprzez prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, bezpieczeństwa, środowiska, na podstawie uchwalonego programu rewitalizacji.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację szczegółowych celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 4. Cele strategiczne i operacyjne

Wymiar	Cel strategiczny	Cele operacyjne
SPOŁECZNY	1. Atrakcyjne warunki do zamieszkania.	1.1. Rozwinięte budownictwo mieszkaniowe.
		1.2. Wysokie standardy infrastruktury społecznej.
		1.3. Zaktywizowane społeczeństwo.
GOSPODARCZY	2. Wzmocniony potencjał inwestycyjny i promocja dziedzictwa kulturowego.	2.1. Rozszerzona oferta inwestycyjna Gminy.
		2.2. Podtrzymanie dziedzictwa kulturowego.
		2.3. Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura techniczna.
		2.4. Wysokie kompetencje zawodowe mieszkańców.
PRZESTRZENNY	3. Zrównoważony ład przestrzenny oraz czyste środowisko naturalne.	3.1. Atrakcyjna przestrzeń publiczna.
		3.2. Spójność zagospodarowania przestrzennego gminy.
		3.3. Czyste środowisko naturalne z wykorzystaniem OZE.

Źródło: Opracowanie własne

2.1. Cel strategiczny 1. Atrakcyjne warunki do zamieszkania

W ramach pierwszego celu strategicznego wyodrębniono następujące cele operacyjne:

- Cel operacyjny 1.1. Rozwinięte budownictwo mieszkaniowe;
- Cel operacyjny 1.2. Wysokie standardy infrastruktury społecznej;
- Cel operacyjny 1.3. Zaktywizowane społeczeństwo;

Poniżej przedstawiono opis poszczególnych celów operacyjnych:

— Cel operacyjny 1.1. Rozwinięte budownictwo mieszkaniowe.

Cel ten obejmuje działania, przyczyniające się do wzrostu atrakcyjności mieszkaniowej gminy. W jego ramach zaplanowany został kierunek dotyczący zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wyznaczonych obszarów w zakresie przede wszystkim rozbudowy infrastruktury technicznej na terenach przeznaczonych pod budownictwo mieszkalne. W efekcie wpłynie to na wzrost liczby osób osiedlających się na terenie gminy.

W celu tym uwzględniono również kierunek działań obejmujący efektywne gospodarowanie gminnym zasobem nieruchomości, w tym mieszkalnym. Dostępne dla potencjalnych mieszkańców mieszkania komunalne sprzyjają osiedlaniu na terenie gminy młodych ludzi, szukających zatrudnienia na jej terenie. Gmina jako właściciel budynków i mieszkań komunalnych za pomocą odpowiednio prowadzonej, kompleksowej polityki może wywierać wpływ na sytuację gospodarczą, społeczną i techniczną gminy, co jest głównie prowadzone na obszarach rewitalizacji. Udostępnienie lokali komunalnych o odpowiednim standardzie technicznym mieszkańcom zapewnia im godne warunki do życia, które w połączeniu z działaniami aktywizującymi lokalną społeczność oraz rewaloryzacją przestrzeni otaczającej budynki, podnoszą jakość życia mieszkańców oraz zwiększają atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną obszaru. Ponadto na podstawie oceny potencjałów lokali użytkowych będących w zasobach gminy można określić przeznaczenie wybranych lokali na potrzeby pożądaných na jej terenie danych typów działalności gospodarczych, co przyczynia się rozwoju gminy w wyznaczonym przez nią kierunku. Efektywne gospodarowanie zasobem nieruchomości to również pozyskiwanie dochodów budżetowych z tytułu m.in. opłat za ich udostępnienie, wynajem, dzierżawę oraz oddanie nieruchomości gminnych w użytkowanie wieczyste lub trwałe zarząd. Wiąże się to z odejściem od traktowania przez gminę nieruchomości jako dobra

publicznego na rzecz podejścia do zasobów nieruchomości publicznych jak do produktywnych aktywów.

O atrakcyjności gminy pod względem osadniczym decyduje również poziom bezpieczeństwa na jej terenie. Obecnie w Gminie funkcjonuje monitoring miejski, który jest wykorzystywany przez Urząd Miejski we współpracy z Komisarzatem Policji w Krośniewicach w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom.⁴⁰ W kolejnych latach przewidziano jego rozbudowę. Ponadto, żeby w pełni zapewnić bezpieczeństwo lokalnej społeczności, również w zakresie ochrony przeciwpożarowej, pomocy poszkodowanym w sytuacjach kryzysowych oraz przy wypadkach drogowych, zaplanowano doposażenie jednostek bezpieczeństwa publicznego, tj. jednostek OSP.

Ważnym aspektem w realizacji wszystkich założeń strategicznych Gminy Krośniewice jest również możliwość poszukiwania źródeł finansowania jego działań rozwojowych, poprzez racjonalną gospodarkę zdolnością inwestycyjną Gminy, pozyskiwanie inwestorów oraz środków finansowych z zewnętrznych źródeł (dotacje unijne, kredyty, pożyczki, fundusze krajowe).

— **Cel operacyjny 1.2. Wysokie standardy infrastruktury społecznej.**

O atrakcyjności Gminy Krośniewice pod względem osadniczym decyduje również dostępność do usług publicznych świadczonych przez instytucje samorządowe oraz budynki użyteczności publicznej. W ramach drugiego celu operacyjnego założono działania dążące do podniesienia standardów infrastruktury społecznej, wpływającej bezpośrednio na jakość życia mieszkańców oraz atrakcyjność osiedleńczą gminy. W związku, z czym zaplanowano kierunki działań dotyczące zwiększenia dostępności usług publicznych świadczonych elektronicznie oraz usprawnienie systemu obsługi klienta w Urzędzie Miejskim w Krośniewicach. Przewidziano też poprawę stanu technicznego, wyposażenia i dostępności obiektów użyteczności publicznej oraz usług w nich świadczonych, co ma wpłynąć na zwiększenie jakości usług edukacyjnych i rekreacyjno - sportowych. Zaplanowano również kierunki działań dążące do utworzenia na terenie gminy obiektów zajmujących się opieką nad dziećmi do lat 3 oraz zwiększenia oferty edukacyjno-rozwojowo-wychowawczej funkcjonującego przedszkola oraz szkół podstawowych. Działania te obejmują m.in. budowę nowych budynków, rozbudowę obecnie funkcjonujących

---

⁴⁰ Raport o stanie Gminy Krośniewice za 2021 r.

obiektów wraz z ich dostosowaniem do potrzeb dzieci niepełnosprawnych oraz stworzenie szerokiej oferty edukacyjno – rozwojowo – wychowawczej. Realizowane będą również działania z zakresu podnoszenia kwalifikacji kadry pedagogicznej i poszerzania oferty zajęć dodatkowych, co będzie miało wpływ na jakość kształcenia.

— **Cel operacyjny 1.3. Zaktywizowane społeczeństwo.**

Trzeci cel operacyjny dotyczy działań zmierzających do aktywizacji mieszkańców we wszystkich grupach wiekowych oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu. W ramach tego celu przewiduje się wdrażanie działań dotyczących rozbudowy oferty usług społecznych skierowanych do wszystkich grup wiekowych, wprowadzania nowych programów aktywizujących mieszkańców oraz utworzenie Klubu Seniora lub Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych i samotnych. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa sprawia, iż kluczowa jest intensyfikacja działań samorządu w zakresie aktywizacji osób starszych. Konieczne jest również wsparcie w zakresie aktywizacji i integracji społecznej w przypadku pozostałych grup wiekowych, co decyduje o atrakcyjności mieszkaniowej gminy. W tym celu można wykorzystać liczne świetlice wiejskie zlokalizowane na obszarze gminy, które mogą stać się miejscem prowadzenia szeregu działań aktywizacyjnych oraz miejscem funkcjonowania kół zainteresowań i klubów zrzeszających lokalną społeczność.

Wszystkie przedstawione powyżej działania dążą do wzrostu jakości życia dotychczasowych mieszkańców Gminy Krośniewice, poprawy atrakcyjności osiedleńczej Gminy, a tym samym zwiększenia liczby osób osiedlających się na jej terenie.

Strategia Rozwoju Gminy Krośniewice na lata 2023-2030

Tabela 5. Cel strategiczny: 1. Atrakcyjne warunki do zamieszkania.

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.1. Rozwój budownictwa mieszkaniowego.					
1. Zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych dla wyznaczonych obszarów.	<ul style="list-style-type: none"> - rozbudowana infrastruktura techniczna na terenach przeznaczonych pod budownictwo mieszkalne, - większa liczba budynków mieszkalnych, - większa liczba mieszkań, - większe dochody gminy związane z podatkiem od nieruchomości, - większa liczba mieszkańców gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wydanych pozwoleń na budowę budynków mieszkalnych [szt.]; - Liczba kampanii promujących walory osiedleńcze gminy [szt.]; - Liczba powstałych nowych mieszkań na terenie gminy [szt.]; - Liczba osób meldujących się na terenie gminy [osoby]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; - Budżet podmiotów realizujących zabudowę mieszkaniową. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miejski w Krośniewicach 	2023-2030
2. Efektywne gospodarowanie gminnym zasobem nieruchomości, w tym mieszkalnym.	<ul style="list-style-type: none"> - większa liczba mieszkań komunalnych, - dochody związane z podatkiem od nieruchomości, - dochody ze sprzedaży nieruchomości gminnych, - dochody z opłat za oddanie nieruchomości gminnych w użytkowanie wieczyste, - dochody z opłat za oddanie nieruchomości w trwałe zarząd, - dochody z opłat za użytkowanie gminnych nieruchomości, - dochody z czynszów z tytułu dzierżawy i najmu nieruchomości gminnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba powstałych nowych mieszkań komunalnych na terenie gminy [szt.]; - Dochody gminy z podatku od nieruchomości [zł]; - Dochody gminy z opłat związanych z udostępnieniem gminnych nieruchomości [zł]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miejski w Krośniewicach. 	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
3. Wzrost poziomu bezpieczeństwa.	<ul style="list-style-type: none"> – rozbudowany monitoring miejski, – lepsze wyposażenie jednostek OSP. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zamontowanych kamer monitoringu miejskiego [szt.]; – Liczba dofinansowanych jednostek OSP [szt.]; – Liczba wyposażonych jednostek OSP [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	– Urząd Miejski w Krośniewicach.	2023-2030
Cel operacyjny 1.2. Wysokie standardy infrastruktury społecznej.					
1. Poprawa stanu technicznego i dostępności obiektów użyteczności publicznej.	<ul style="list-style-type: none"> – obiekty użyteczności publicznej w dobrym stanie technicznym oraz z kompleksowym wyposażeniem, – aktywni mieszkańcy, w tym dzieci i młodzieży, – dobry dostęp do służby zdrowia. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wybudowanych, przebudowanych lub rozbudowanych obiektów użyteczności publicznej [szt.]; – Liczba wyposażonych obiektów użyteczności publicznej [szt.]; – Powierzchnia przestrzeni publicznej, na której utworzono infrastrukturę wypoczynkowo-rekreacyjną [m²]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	– Urząd Miejski w Krośniewicach.	2023-2030
2. Efektywne funkcjonowanie instytucji samorządowych.	<ul style="list-style-type: none"> – większa dostępność usług publicznych świadczonych elektronicznie, – sprawny system obsługi klienta w Urzędzie, – racjonalna gospodarka zdolnością inwestycyjną Gminy Krośniewice. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba usług w formie elektronicznej w instytucjach samorządowych [szt.]; – Liczba zmodernizowanych systemów obsługi klienta w instytucjach samorządowych [szt.]; – Liczba instytucji samorządowych oferujących usługi elektroniczne [szt.], – Wysokość nadwyżki operacyjnej Gminy na koniec roku obrachunkowego [zł]; – Liczba inwestycji zrealizowanych przy udziale środków zewnętrznych [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	– Urząd Miejski w Krośniewicach.	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
<p>3. Zwiększenie jakości usług i dostępności żłobków, przedszkoli, jednostek oświatowych i sportowo-rekreacyjnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapewniona opieka dzieciom do lat 3 w żłobkach, – żłobki i przedszkola dostosowane do potrzeb dzieci niepełnosprawnych, – atrakcyjna oferta edukacyjno-rozwojowo-wychowawczej żłobków i przedszkoli, – obiekty oświatowe w dobrym stanie technicznym, – nowe zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży, – atrakcyjna dodatkowa oferta zajęć pozalekcyjnych, – wykwalifikowana kadra prowadząca zajęcia dodatkowe, – szeroka oferta zajęć dodatkowych, – zmodernizowane, rozbudowane i nowe obiekty sportowo-rekreacyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wybudowanych żłobków [szt.]; – Liczba wybudowanych, przebudowanych lub rozbudowanych przedszkoli [szt.]; – Liczba doposażonych przedszkoli [szt.]; – Liczba dzieci do lat 3 objętych opieką w żłobkach [szt.]; – Liczba żłobków dostosowanych do potrzeb dzieci niepełnosprawnych [szt.]; – Liczba przedszkoli dostosowanych do potrzeb dzieci niepełnosprawnych [szt.]; – Liczba zrealizowanych przedsięwzięć zwiększających ofertę edukacyjno-wychowawczą przedszkoli [szt.]; – Liczba przebudowanych lub rozbudowanych obiektów oświatowych [szt.]; – Liczba dodatkowych zajęć pozalekcyjnych [szt.]; – Liczba zmodernizowanych / rozbudowanych obiektów sportowych [szt.]; – Liczba wybudowanych nowych obiektów sportowych [szt.]; – Liczba zmodernizowanych / rozbudowanych obiektów rekreacyjnych [szt.]; – Liczba wybudowanych nowych obiektów rekreacyjnych [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne (w tym Rządowy Fundusz Polski Ład: Program inwestycji strategicznych). 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski w Krośniewicach; – Przedszkole. 	<p style="text-align: center;">2023-2030</p>

Strategia Rozwoju Gminy Krośniewice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.3. Zaktywizowane społeczeństwo.					
1. Wzrost jakości życia we wszystkich grupach wiekowych mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> - rozwinięta oferta usług społecznych skierowanych do wszystkich grup wiekowych, - Dom Dziennego Pobytu dla osób starszych i samotnych, - nowe programy aktywizujące mieszkańców, - rozwój usług opiekuńczych, - poprawa dostępu do miejsc aktywizujących mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba działań aktywizujących skierowanych do mieszkańców [szt.]; - Liczba utworzonych / udostępnionych obiektów na potrzeby dziennego pobytu osób starszych i samotnych [szt.]; - Liczba utworzonych nowych programów aktywizujących mieszkańców [szt.]; - Liczba uczestników działań aktywizujących [os.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miejski w Krośniewicach 	2023-2030
2. Wsparcie i aktywizacja osób dotkniętych problemami społecznymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.	<ul style="list-style-type: none"> - większa liczba programów profilaktycznych, - większa liczba programów aktywizacyjnych, - zwiększenie skali wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży, - spadek liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej, - brak barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba programów profilaktycznych [szt.]; - Liczba powołanych zespołów specjalistów wspierających dzieci i młodzież [szt.]; - Liczba zorganizowanych spotkań z zakresu wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży [szt.]; - Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny [szt.]; - Liczba osób korzystających z usług pomocy społecznej [os.]; - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem [os.]; - Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych [szt.]; 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miejski w Krośniewicach; - Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośniewicach. 	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krośniewice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
		– Liczba mieszkań chronionych dla osób starszych lub niepełnosprawnych [szt.].			

Źródło: Opracowanie własne

2.2. Cel strategiczny 2. Wzmocniony potencjał inwestycyjny i promocja dziedzictwa lokalnego.

W ramach drugiego celu strategicznego wyodrębniono następujące cele operacyjne:

- Cel operacyjny 2.1. Rozszerzona oferta inwestycyjna Gminy;
- Cel operacyjny 2.2. Podtrzymanie dziedzictwa kulturowego;
- Cel operacyjny 2.3. Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura techniczna;
- Cel operacyjny 2.4. Wysokie kompetencje zawodowe mieszkańców;

Poniżej przedstawiono opis poszczególnych celów operacyjnych:

— Cel operacyjny 2.1. Rozszerzona oferta inwestycyjna Gminy.

Obszar gminy Krośniewice objęty jest całkowicie obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego z licznymi terenami przeznaczonymi pod inwestycje⁴¹, w tym tereny o pow. 4,3387 ha należące do Podstrefy Krośniewice w ramach Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Łódzkiej SSE)⁴².

Duże możliwości dają nowe, niezagospodarowane tereny, jakie po wybudowaniu obwodnicy miasta zostały wcielone w jego granice. Charakteryzują się one , tym dostępem do infrastruktury drogowej, a działki ich gruntów stanowią własność gminy lub Skarbu Państwa.⁴³

Objęcie całego obszaru gminy obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego⁴⁴ wraz ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjami o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (WZiZT), stanowi najistotniejsze źródło informacji o faktycznym przeznaczeniu poszczególnych gruntów gminy, w tym na cele inwestycyjne. Zwiększa to znacząco atrakcyjność gminy na tle regionu pod względem lokalizacji inwestycji w perspektywie długoterminowej.

W celu ściągnięcia do gminy nowych, w tym dużych inwestorów oraz zwiększenia liczby lokalnych miejsc pracy, należy stworzyć atrakcyjną ofertę inwestycyjną. Ze względu na rolniczy charakter obszaru podejmowane będą działania sprzyjające rozwojowi branży przetwórstwa spożywczego. Wszystkie te zadania mają na celu

⁴¹ <https://krosniewice.investinlodzkie.pl/pl/zalety>

⁴² <https://www.krosniewice.pl/dla-inwestorow/lodzka-strefa-ekonomiczna/>

⁴³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice. Uchwała nr XIX/111/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 28 lutego 2020 r.

⁴⁴ <https://krosniewice.investinlodzkie.pl/pl/zalety>

zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz wzrost liczby podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie.

— **Cel operacyjny 2.2. Podtrzymanie dziedzictwa kulturowego.**

Gmina Krośniewice posiada walory zabytkowo - kulturowe, które wskazują na jej dziedzictwo kulturowe, m.in. zespół dworsko-parkowy rodziny Rembielińskich wpisany do rejestru zabytków, układ najstarszej części miasta Krośniewice z Placem Wolności, wokół którego usytuowane są jedno -, dwu - lub trzykondygnacyjne kamienice, zabytkowy gotycki kościół parafialny pp. w. NMP z drugiej połowy XIX w., klasycystyczny zajazd z przełomu XVIII/XIX w., w którym obecnie znajduje się Muzeum im. Jerzego Dunin – Borkowskiego oraz odcinek zabytkowej kolejki wąskotorowej, będącej południowo-wschodnią częścią sieci Kolei Wąskotorowych Kujawskich.

W związku z powyższym przewidziano działania mające na celu modernizację i renowację obiektów kulturowych. W celu tym skupiono się na walorach zabytkowych, kulturowych oraz historii związanej m.in. z generałem Władysławem Andersem. Zaplanowano poprawę stanu obiektów zabytkowych i instytucji kultury, chroniącej dziedzictwo kulturowe gminy oraz zwiększającą dostępność do jej oferty kulturalnej.

— **Cel operacyjny 2.3. Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura techniczna.**

W ramach tego celu operacyjnego założono działania dążące do podniesienia standardów infrastruktury technicznej i drogowej wpływającej bezpośrednio na jakość życia mieszkańców oraz atrakcyjność inwestycyjną gminy. Zaplanowane działania obejmują m.in. rozbudowę, przebudowę oraz modernizację sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, deszczowej, energetycznej, gazowej oraz telekomunikacyjnej, w tym światłowodowej. Zadania te mają zapewnić mieszkańcom oraz inwestorom dostęp do wody pitnej spełniającej wszystkie normy sanitarne oraz do pozostałych elementów infrastruktury technicznej zapewniającej dogodne warunki do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Jedną z barier rozwoju osiedleńczego i gospodarczego gminy jest niewystarczająca ilość szlaków komunikacyjnych w dobrym stanie technicznym, o odpowiedniej szerokości pasa drogowego, wyposażonych w kompleksową infrastrukturę towarzyszącą (chodniki, ścieżki rowerowe, kanalizacja deszczowa, oświetlenie

uliczne). W związku z powyższym do kierunków rozwoju w tym zakresie zaliczone zostały inwestycje w rozwój i poprawę dostępu do infrastruktury drogowej. Odpowiedniej jakości sieć dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą wpływa na zwiększenie mobilności i bezpieczeństwa mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy, co z kolei wpływa na jej rozwój gospodarczy.

Ze względu na atrakcyjne położenie gminy Krośniewice w centralnej Polsce z dostępem do sieci dróg o znaczeniu regionalnym, krajowym i tranzytowym, zaplanowano rozbudowę jej systemów komunikacyjnych poprzez:

- zapewnienie powiązania wewnętrznego układu drogowego gminy z zewnętrznym systemem dróg krajowych i autostrad - drogą krajową nr 91 (relacji Gdańsk – Łódź – Katowice) - tworzącą węzeł z autostradą A-2 (relacji Poznań – Łódź – Warszawa) oraz drogą krajową nr 92 (relacji Poznań - Warszawa),
- rozbudowę układu dróg miejskich i gminnych, zapewniających bezpośredni dostęp do terenów inwestycyjnych,
- ograniczenie lokalizacji zabudowy wzdłuż dróg tranzytowych w celu usprawnienia ruchu i zapobiegania degradacji ich transportowej roli.

Rozważane jest również przywrócenie projektu naukowo - badawczego w zakresie Innowacyjnego Systemu Transportu Lotniczego.

Rozbudowany system komunikacyjny gminy jest nie tylko podstawą jej funkcjonowania, ale wpływa również na rozwój funkcji produkcyjno – logistyczno – usługowych.

— **Cel operacyjny 2.4. Wysokie kompetencje zawodowe mieszkańców.**

Cel ten obejmuje działania dążące do podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców. Osiągnięcie go zakłada się poprzez zachęcanie mieszkańców za pomocą materiałów promocyjnych i szkoleń do doskonalenia swoich umiejętności oraz podejmowanie działań ułatwiających osobom bezrobotnym i pracującym podwyższenie kwalifikacji zawodowych.

Ponadto w szkołach we współpracy z przedsiębiorcami mogą być organizowane warsztaty, służące jako platforma poznania pracodawców oraz na których poruszana będzie tematyka zapotrzebowania pracowników w poszczególnych branżach działających na terenie gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Tabela 6. Cel strategiczny 2. Wzmocniony potencjał inwestycyjny i promocja dziedzictwa lokalnego.

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.1.					
Rozszerzona oferta inwestycyjna Gminy.					
1. Pozyskanie nowych inwestorów.	<ul style="list-style-type: none"> – lokowanie na terenie gminy dużych inwestycji, – rozwinięte przetwórstwo spożywcze, – udostępnione pod działalność gospodarczą grunty, lokale, obiekty będące własnością gminy, – większa liczba przedsiębiorców, – spadek bezrobocia wśród mieszkańców, – zwiększenie nadwyżki budżetowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia terenów, na których ulokowano duże inwestycje [ha]; – Liczba podmiotów funkcjonujących w branży przetwórstwa spożywczego [szt.]; – Liczba realizowanych przedsięwzięć na rzecz pozyskania nowych inwestorów [szt.]; – Liczba przedsiębiorstw działających na terenie gminy [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski w Krośniewicach 	2023-2030
Cel operacyjny 2.2.					
Podtrzymanie dziedzictwa kulturowego.					
2. Rozbudowa oferty kulturalnej Gminy wraz z jej efektywną promocją.	<ul style="list-style-type: none"> – rozbudowana infrastruktura okołoturystyczna, – utworzenie Filii Muzeum II Wojny Światowej, – zrewitalizowany Zespół Dworsko – Parkowy rodziny Rembelińskich w Krośniewicach, – zrewitalizowany odcinek zabytkowej kolejki wąskotorowej, będącej południowo-wschodnią częścią sieci Kolei 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wybudowanych/zmodernizowanych elementów infrastruktury okołoturystycznej [szt.]; – Liczba funkcjonujących Muzeów na terenie gminy [szt.]; – Liczba zrewitalizowanych obiektów zabytkowych [szt.]; – Liczba obiektów instytucji kultury w dobrym stanie technicznym [szt.]; – Liczba wspartych obiektów infrastruktury instytucji kultury [szt.]; 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski w Krośniewicach; – Instytucje kultury. 	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	<p>Wąskotorowych Kujawskich,</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa stanu obiektów instytucji kultury, - zwiększenie dostępności do oferty kulturalnej, - efektywna promocja Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba przedsiębiorstw branży turystycznej działających na terenie miasta [szt.]; - Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych [szt.]. 			
Cel operacyjny 2.3.					
Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura techniczna.					
1. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej (sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna, kanalizacja deszczowa, sieć elektroenergetyczna, światłowód, sieć gazowa).	<ul style="list-style-type: none"> - wysokiej jakości, sprawna infrastruktura techniczna (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, elektroenergetyczna, światłowód, kanalizacja deszczowa), - zapewnienie bieżących dostaw wody pitnej, - rozbudowana sieć kanalizacyjna na obszarze o zagęszczonej zabudowie, - funkcjonujące przydomowe oczyszczalnie ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie, - efektywnie działająca oczyszczalnia ścieków. 	<ul style="list-style-type: none"> - Długość sieci wodociągowej [km]; - Liczba wybudowanych SUW [szt.]; - Liczba przebudowanych SUW [szt.]; - Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej [osoby]; - Długość sieci kanalizacyjnej [km]; - Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej [osoby]; - Długość zmodernizowanej sieci elektroenergetycznej [km]; - Długość kanalizacji deszczowej [km]; - Długość sieci gazowej [km]; - Liczba osób korzystających z sieci gazowej [osoby]; - Długość sieci światłowodowej [km]; - Liczba przebudowanych, rozbudowanych oczyszczalni ścieków [szt.]; - Wielkość oczyszczalni ścieków [RLM]; - Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne (w tym Rządowy Fundusz Polski Ład: Program inwestycji strategicznych). 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miejski w Krośniewicach; - Przedsiębiorstwa telekomunikacyjne, - Przedsiębiorstwa energetyczne. 	2023-2027

Strategia Rozwoju Gminy Krośniewice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
2. Budowa, przebudowa i utrzymanie dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (oświetlenie uliczne, ścieżki rowerowe, kanalizacja deszczowa, chodniki).	<ul style="list-style-type: none"> - dobry stan techniczny dróg, - dobry stan infrastruktury towarzyszącej - oświetlenia ulicznego, ścieżek rowerowych, kanalizacji deszczowej, chodników, - bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego. 	<ul style="list-style-type: none"> - Długość przebudowanych dróg [km]; - Długość wybudowanych dróg [km]; - Długość wyremontowanych dróg [km.]; - Długość wybudowanej infrastruktury towarzyszącej [km]; - Ilość wybudowanych, zmodernizowanych elementów infrastruktury towarzyszącej [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miejski w Krośniewicach 	2023-2030
3. Rozwój systemów komunikacyjnych gminy jako podstawy jej funkcjonowania.	<ul style="list-style-type: none"> - powiązanie wewnętrznego układu drogowego gminy z zewnętrznym systemem dróg krajowych i autostrad, - rozbudowany układ dróg miejskich i gminnych, zapewniających bezpośredni dostęp do terenów inwestycyjnych, ograniczona lokalizacja zabudowy wzdłuż dróg tranzytowych, - sprawny ruch tranzytowy, przywrócony projekt naukowo -badawczy w zakresie Innowacyjnego Systemu Transportu Lotniczego. 	<ul style="list-style-type: none"> - Długość dróg gminnych powiązanych z zewnętrznym systemem dróg krajowych i autostrad [km]; - Długość dróg gminnych zapewniających bezpośredni dostęp do terenów inwestycyjnych [km]; - Liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w których ograniczono lokalizację zabudowy wzdłuż dróg tranzytowych [szt.]; - Liczba zrealizowanych projektów naukowo - badawczych w zakresie Innowacyjnego Systemu Transportu Lotniczego. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miejski w Krośniewicach. 	2023-2030
Cel operacyjny 2.4.					
Wysokie kompetencje zawodowe mieszkańców.					
1. Podnoszenie i doskonalenie kompetencji	<ul style="list-style-type: none"> - wysoki poziom wiedzy mieszkańców z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zarejestrowanych nowych podmiotów gospodarczych [szt.]; - Liczba uczestników działań w zakresie podnoszenia 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miejski w Krośniewicach; - Jednostki oświatowe; - Przedsiębiorcy. 	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krośniewice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
zawodowych mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> - większa liczba przedsiębiorców na terenie gminy, - zwiększenie kompetencji zawodowych mieszkańców, - spadek bezrobocia. 	<ul style="list-style-type: none"> i doskonalenia kompetencji zawodowych [os.]; - Liczba wdrożonych projektów podnoszących jakość kształcenia zawodowego [szt.]. 	fundusze krajowe i zagraniczne.		

Źródło: Opracowanie własne

2.3. Cel strategiczny 3. Zrównoważony ład przestrzenny oraz czyste środowisko naturalne.

W ramach trzeciego celu strategicznego wyodrębniono następujące cele operacyjne:

- Cel operacyjny 3.1. Atrakcyjna przestrzeń publiczna;
- Cel operacyjny 3.2. Spójność zagospodarowania przestrzennego gminy;
- Cel operacyjny 3.3. Czyste środowisko naturalne z wykorzystaniem OZE.

Poniżej przedstawiono opis poszczególnych celów operacyjnych:

— Cel operacyjny 3.1. Atrakcyjna przestrzeń publiczna.

Ład przestrzenny to takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Jest on jednym z podstawowych elementów wpływających na postrzeganie atrakcyjności mieszkaniowej i rekreacyjno-turystycznej gminy. W związku w powyższym planowane są zadania dążące do odpowiedniego zagospodarowania przestrzeni publicznej Gminy Krośniewice, pod względem:

- pełnienia przez nią funkcji wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców, jak i przyjezdnych,
- ochrony obiektów i obszarów o znaczeniu historyczno-kulturowym,
- funkcjonowania obszarów przeznaczonych na usługi o charakterze publicznym,
- koncentracji życia społecznego mieszkańców.

Ponadto wskazane są również prace z zakresu dolesiania oraz zadrzewiania terenu. Zadania te nie tylko wpłyną na uzyskanie estetycznej przestrzeni publicznej, ale zwiększą również zainteresowanie ofertą osiedleńczą i rekreacyjno - kulturalną gminy.

— Cel operacyjny 3.2. Spójność zagospodarowania przestrzennego gminy.

W ramach poprawy spójności zagospodarowania przestrzennego wskazuje się na bieżącą aktualizację dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe.

Ponadto, aby chronić przed niszczeniem i zabudowywaniem terenów cennych przyrodniczo przewidziano kierunek działań, mający na celu ograniczenie zadań inwestycyjnych na tych terenach.

— **Cel operacyjny 3.3. Czyste środowisko naturalne z wykorzystaniem OZE.**

W sferze środowiskowej głównym celem jest poprawa stanu środowiska naturalnego gminy. Największym problemem jest kwestia zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w okresie grzewczym. Dlatego podstawowym celem jest realizacja działań niskoemisyjnych w ramach poprawy stanu powietrza atmosferycznego, w tym wymiana źródeł ciepła, inwestycje w odnawialne źródła energii oraz dalsza termomodernizacja budynków mieszkalnych, produkcyjno-usługowych, jak i użyteczności publicznej. Ponadto w ramach przedmiotowego celu zaplanowano zadanie dążące do zwiększenia ilości opraw energooszczędnych oświetlenia ulicznego.

Przewidziano też kierunek działań polegający na tworzeniu warunków przestrzenno – planistycznych pod wykonanie instalacji OZE, poprzez wytyczenie obszarów przeznaczonych pod budowę elektrowni wiatrowych oraz terenów pod lokalizację instalacji produkujących energię z OZE o mocy nieprzekraczającej 100 kW (z wyjątkiem elektrowni wiatrowych). Rozwiązanie to ułatwi prywatnym inwestorom lokalizację inwestycji na terenie gminy związanych z produkcją energii z OZE, co przyczyni się nie tylko do zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii, ale również do rozwoju gospodarczego.

Dodatkowo zakłada się prowadzenie działań mających na celu zrównoważone gospodarowania wodami, w tym również budowę zbiorników retencyjnych zapewniających ochronę przeciwpowodziową i podtopieniom na terenie gminy wraz z zapewnieniem infrastruktury i procedur szybkiego reagowania na sytuacje niebezpieczne. Przewidziano także kierunek działań związany z efektywnym zarządzaniem kryzysowym oraz obroną cywilną mieszkańców gminy na wypadek wojny, klęsk żywiołowych i katastrof. Zaplanowano również zadania, których celem jest rozwój infrastruktury gospodarki odpadami zgodnie z wyzwaniami Europejskiego Zielonego Ładu, poprzez zapewnienie dostępu do nowoczesnej infrastruktury związanej z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych. Zadania te mogą obejmować m.in. modernizację składowiska odpadów komunalnych we Frankach lub budowę elektrociepłowni zasilanej paliwem alternatywnym, wytworzonym z odpadów. W zakresie efektywnej gospodarki odpadami prowadzone będą kampanie edukacyjne w tym zakresie oraz planuje się zwiększyć sprawność funkcjonowania Punktów Selektywnej Zbiorki Odpadów. Przewidziano również działania z zakresu ochrony

najcenniejszych przyrodniczo obiektów i obszarów na terenie gminy oraz zwiększenia świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska naturalnego.

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Tabela 7. Cel strategiczny 3: Zrównoważony ład przestrzenny oraz czyste środowisko naturalne.

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 3.1. Atrakcyjna przestrzeń publiczna.					
1. Zwiększenie ilości odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> – większe zainteresowanie ofertą rekreacyjną, – lepsza oferta rekreacyjna na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia terenów rekreacyjnych [ha]; – Powierzchnia zagospodarowanych obszarów zielonych [ha]; – Liczba zakupionego wyposażenia terenów rekreacyjnych [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski w Krośniewicach 	2023-2030
2. Ochrona obiektów i obszarów o znaczeniu historyczno-kulturowym.	<ul style="list-style-type: none"> – zachowanie obiektów zabytkowych w możliwie niezmienionej formie, – utrzymanie w dobrym stanie obszarów o znaczeniu historyczno – kulturowym. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zachowanych obiektów zabytkowych w możliwie niezmienionej formie [szt.]; – Liczba utrzymanych w dobrym stanie obszarów o znaczeniu historyczno – kulturowym [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski w Krośniewicach 	2023-2030
3. Wyznaczenie obszarów przeznaczonych na usługi o charakterze publicznym.	<ul style="list-style-type: none"> – funkcjonujące obszary przeznaczone na usługi o charakterze publicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba MPZP, w których wyznaczono obszary przeznaczone na usługi o charakterze publicznym [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski w Krośniewicach. 	2023-2030
4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej.	<ul style="list-style-type: none"> – estetyczna przestrzeń publiczna, – większe zainteresowanie ofertą osiedleńczą gminy, – wyznaczona przestrzeń pod kątem koncentracji życia społecznego mieszkańców, – dolesienia i zadrzewienia terenu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia zagospodarowanej przestrzeni publicznej [ha]; – Liczba zagospodarowanych elementów przestrzeni publicznej [szt.]; 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski w Krośniewicach. 	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
		– Powierzchnia terenów zalesionych i zadrzewionych [ha].			
Cel operacyjny 3.2. Spójność zagospodarowania przestrzennego gminy.					
1. Bieżąca aktualizacja dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe gminy.	– stała aktualizacja zapisów w dokumentach planistycznych.	– Powierzchnia terenów, których dotyczy aktualizacja w zakresie zapisów w dokumentach planistycznych [ha].	– Budżet własny Gminy.	– Urząd Miejski w Krośniewicach	2023-2030
2. Ograniczenie działań inwestycyjnych na terenach cennych przyrodniczo.	– ochrona przed niszczeniem i zabudowywaniem terenów cennych przyrodniczo.	– Liczba MPZP, w których zawarto zapisy ograniczające działania inwestycyjne na terenach cennych przyrodniczo [szt.].	– Budżet własny Gminy.	– Urząd Miejski w Krośniewicach	2023-2030
Cel operacyjny 3.3. Czyste środowisko naturalne z wykorzystaniem OZE.					
1. Realizacja działań dążących do poprawy stanu powietrza atmosferycznego.	– spadek emisji zanieczyszczeń do atmosfery, – poprawa komfortu cieplnego w budynkach, – poprawa efektywności energetycznej budynków, – wzrost udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.	– Liczba wymienionych źródeł ciepła [szt.]; – Powierzchnia podlegająca zmianie sposobu ogrzewania [m ²]; – Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO ₂]; – Liczba inwestycji obejmujących	– Budżet własny Gminy; – Środki własne mieszkańców; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Miejski w Krośniewicach; – Jednostki organizacyjne; – Mieszkańcy gminy.	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krośniewice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
		odnawialne źródła energii [szt.]; – Liczba budynków jednorodzinnych poddanych termomodernizacji [szt.]; – Liczba budynków wielorodzinnych poddanych termomodernizacji [szt.]; – Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji [szt.].			
2. Tworzenie warunków przestrzenno – planistycznych pod budowę instalacji OZE.	– wytyczone tereny pod lokalizację elektrowni wiatrowych, – przeznaczone tereny pod lokalizację instalacji produkujących energię z OZE o mocy nieprzekraczającej 100 kW (z wyjątkiem elektrowni wiatrowych).	– Powierzchnia terenów wytyczonych pod lokalizację elektrowni wiatrowych [ha]; – Powierzchnia terenów wytyczonych pod lokalizację instalacji produkujących energię z OZE o mocy nieprzekraczającej 100 kW (z wyjątkiem elektrowni wiatrowych) [ha].	– Budżet własny Gminy.	– Urząd Miejski w Krośniewicach	2023-2030
3. Zrównoważone gospodarowanie wodami.	– instalacje melioracyjne w dobrym stanie technicznym, – zmniejszenie zużycia wody pitnej, – kumulacja wody deszczowej i wykorzystanie do celów gospodarczych, – ochrona naturalnych koryt cieków oraz ochrony	– Długość poddanych konserwacji instalacji melioracyjnych [km]; – Liczba zrealizowanych działań służących zmniejszeniu zużycia wody pitnej [szt.]; – Liczba podjętych działań chroniących naturalne koryta cieków wodnych [szt.];	– Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Miejski w Krośniewicach; – Spółka Wodna Krośniewice; – Mieszkańcy gminy.	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	<p>naturalnej retencji gruntów, w szczególności retencji leśnej oraz retencji na obszarach zurbanizowanych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - ochrona przeciwpowodziowa gminy, - zbiorniki retencyjne spełniające swoje funkcje. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba podjętych działań chroniących naturalną retencję wód [szt.]; - Liczba podjętych działań przeciwpowodziowych [szt.]; - Liczba wybudowanych zbiorników retencyjnych [szt.]. 			
4. Efektywne zarządzanie kryzysowe i obrona cywilna.	<ul style="list-style-type: none"> - infrastruktura i procedury szybkiego reagowania na sytuacje kryzysowe, - ochrona infrastruktury krytycznej, - efektywny plan obrony cywilnej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba opracowanych procedur szybkiego reagowania na sytuacje kryzysowe [szt.]; - Liczba przeprowadzonych działań służących ochronie infrastruktury krytycznej [szt.]; - Liczba przeprowadzonych szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu zarządzania kryzysowego [szt.]; - Liczba przeprowadzonych szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu obrony cywilnej [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miejski w Krośniewicach 	2023-2030
5. Wydajny system gospodarowania odpadami.	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami, - funkcjonalny system gospodarowania odpadami komunalnymi, - efektywnie funkcjonujące PSZOK-i, 	<ul style="list-style-type: none"> - Ilość przeprowadzonych kampanii edukacyjnych w zakresie efektywnej gospodarki odpadami [szt.]; - Ilość odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny [Mg]; 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Środki własne mieszkańców; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miejski w Krośniewicach; - Zakład Usług Komunalnych Spółka z o.o. w Krośniewicach; - Mieszkańcy gminy. 	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	<ul style="list-style-type: none"> – spadek wyrobów zawierających azbest na terenie gminy, – zmodernizowane składowisko odpadów komunalnych we Frankach, funkcjonująca elektrociepłownia zasilana paliwem alternatywnym, wytworzonym z odpadów. 	<ul style="list-style-type: none"> – Ilość unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest [Mg]; – Liczba zmodernizowanych wysypisk śmieci [szt.]; – Liczba funkcjonujących elektrociepłowni zasilanych paliwem alternatywnym, wytworzonym z odpadów [szt.]. 			
6. Ochrona najcenniejszych przyrodniczo obiektów i obszarów na terenie gminy.	<ul style="list-style-type: none"> – uchroniony pomnik przyrody na terenie gminy – drzewo, – zachowane parki podworskie w Krośniewicach, Głaznowie, Głogowej, Skłótach, Bielicach, Cyganach, Miłonicach, Jankowicach i Ostałowie, – istniejąca aleja dawnego parku krajobrazowego w Pawlikowicach. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba pomników przyrody na terenie gminy [szt.]; – Liczba parków podworskich na terenie gminy [szt.]; – Liczba alei dawnego parku krajobrazowego w Pawlikowicach [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski w Krośniewicach. 	2023-2030
7. Edukacja ekologiczna	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost świadomości mieszkańców w zakresie ochrony komponentów środowiska (geologia, rzeźba terenu, klimat, wody powierzchniowe i podziemne, gleby, szata roślinna, świat zwierzęcy). 	<ul style="list-style-type: none"> – Ilość przeprowadzonych kampanii edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski w Krośniewicach. 	2023-2030

Źródło: Opracowanie własne

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej służy zobrazowaniu przestrzennej struktury gminy, włączając w to kierunki rozwoju oraz poszczególne zadania inwestycyjne. Wynika on przede wszystkim z zapisów Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice oraz pozostałych dokumentów planistycznych opracowanych na poziomie regionalnym tj. Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Do kluczowych elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa łódzkiego, dotyczących obszaru gminy Krośniewice, zaliczono:

- teren gminy została zakwalifikowany do Gmin zagrożonych trwałą marginalizacją wskazanych w KSRR 2030,
- oddziaływanie CPK, które może być bodźcem rozwojowym. Poza rozwojem nowych linii kolejowych i sieci drogowych, służących poprawie dostępności komunikacyjnej i zwiększaniu mobilności, CPK będzie oddziaływał na powstawanie nowych miejsc pracy, zwiększenie wpływów podatkowych, pobudzanie innowacji i nowych technologii, rozwój przemysłu i biznesu, a także rozwój turystyki,
- magistrala kolejowa relacji Poznań – Kutno – Warszawa przebiegająca przez teren gminy, wskazana jako strategiczna dla rozwoju funkcji logistycznych oraz stanowiąca dojazd do CPK,
- teren gminy znajduje się w obszarze koncentracji funkcji żywicielskich, wskazanym jako strategiczny element środowiska przyrodniczego i gospodarki rolnej województwa
- pod względem systemu osadniczego województwa teren gminy zaliczono do obszaru aktywnej integracji (OSI) oraz do obszaru zielonej gospodarki (OSI).

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice

Gmina miejsko – wiejska Krośniewice Gmina Krośniewice zajmuje powierzchnię 94,69 km², z czego obszar miasta zajmuje 4,175 km², a obszar wiejski 90,515 km².

Miasto podzielone jest na 6 osiedli, a obszar wiejski na 22 sołectwa, w granicach których znajduje się 45 wsi⁴⁵.

Pod kątem zainwestowania terenu, najsilniej zagospodarowane jest miasto Krośniewice, stanowiące lokalny ośrodek gminy, siedzibę władz oraz pełniące funkcję obsługi i zaspokajania potrzeb mieszkańców. W mieście skoncentrowane są usługi z zakresu administracji, zdrowia, bezpieczeństwa publicznego, oświaty, kultury, zdrowia i sportu.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy opiera się na dwóch drogach krajowych przecinających jej obszar na cztery części oraz obwodnicy, która wydziela z tej przestrzeni miasto. W strukturze miasta główną przestrzeń publiczną stanowi Plac Wolności, zlokalizowany przy skrzyżowaniu głównych ulic oraz skupiający życie jego mieszkańców. Natomiast strukturę przestrzenną obszarów wiejskich gminy tworzą niewielkie miejscowości usytuowane wzdłuż dróg przecinających rozległe tereny rolne. Zabudowa zlokalizowana jest wzdłuż dróg, tworząc tzw. ulicówki jak np. we wsiach Kajew, Pomarzany, Kopy, Teresin czy Szubsk Duży. W miejscowościach Wychny, Jankowice, Suchodoły, Godzięby zabudowa jest znacznie rozproszona. Nieco inaczej zbudowana jest jedynie przestrzeń wsi Nowe, której układ tworzy kilka schodzących się w jednym punkcie dróg, tworzących centralne założenie, w którym skupia się zabudowa wsi. Atrakcyjnym elementem w monotonnej strukturze wiejskiego obszaru jest wijąca się zakolami rzeka Miłonka, płynąca z południowego-zachodu gminy po jej wschodnie krańce⁴⁶.

Przewiduje się rozwój przestrzenny gminy Krośniewice zarówno w charakterze jakościowym (rewitalizacja, przekształcenia przestrzenne), jak i ilościowym (nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową, inwestycyjną i rekreacyjną). Planowany jest również dalszy rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, co podniesie atrakcyjność gminy pod względem mieszkaniowym, jak i inwestycyjnym.

Opracowany model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Krośniewice zawiera rozmieszczenie części planowanych działań, stanowiących kluczowe obszary i kierunki interwencji. W poniższej tabeli przedstawiono katalog planowanych działań i podporządkowane im symbole.

---

⁴⁵ Raport o stanie Gminy Krośniewice za 2021 r.

⁴⁶ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice. Uchwała nr XIX/111/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 28 lutego 2020 r.

Tabela 8. Planowane działania, stanowiące kluczowe obszary i kierunki interwencji na terenie gminy Krośniewice

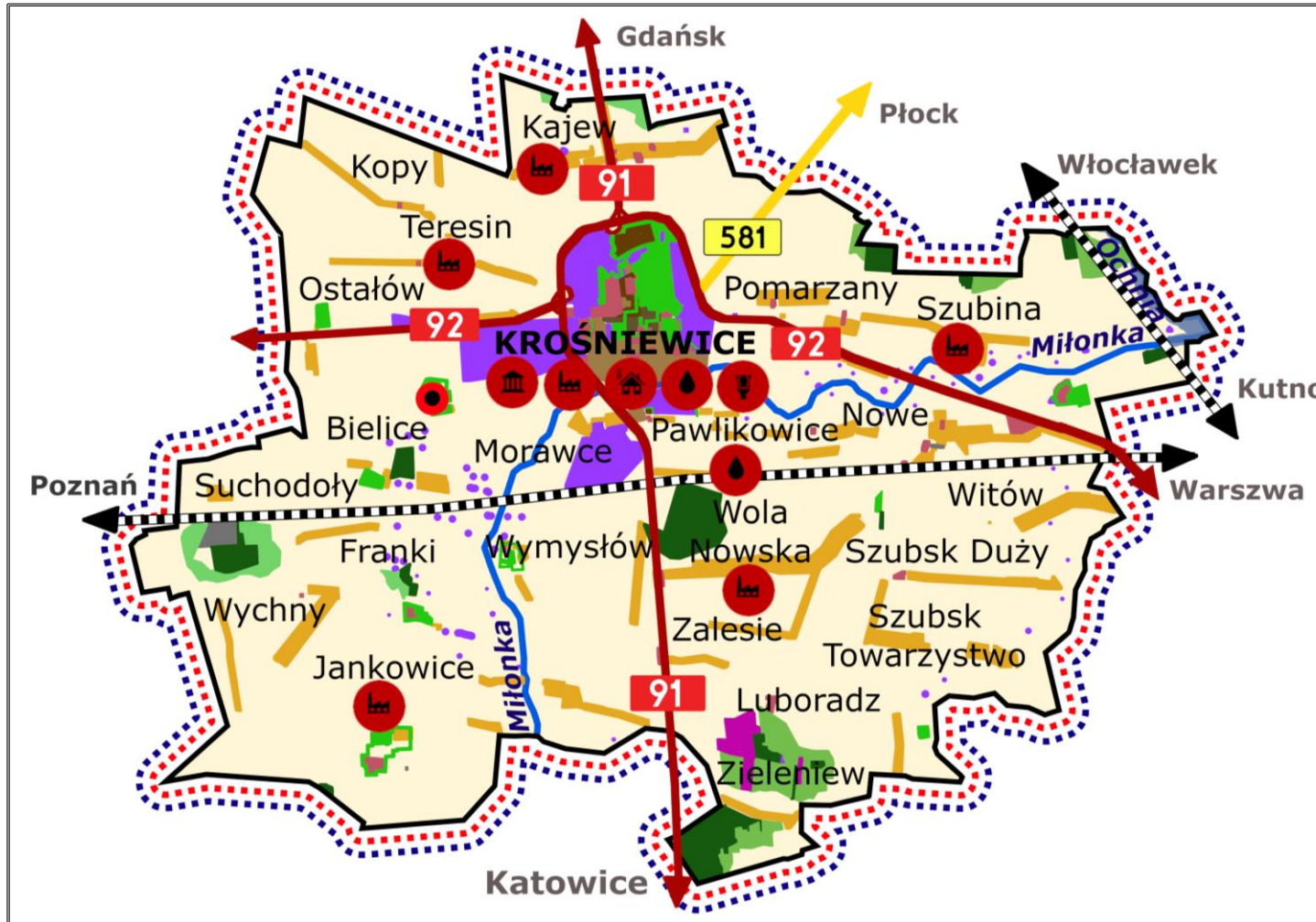
Symbol	Działanie
	— Przebudowa i rozbudowa Miejskiego Przedszkola w Krośniewicach przy ul. Adama Mickiewicza 2 (działka nr 426 obręb Krośniewice).
	<ul style="list-style-type: none"> — Modernizacja ulic i przebudowa dróg gminnych; — Przebudowa odcinka drogi gminnej Nr 102119E w miejscowości Wola Nowska, gm. Krośniewice; — Przebudowa drogi gminnej nr 102102E na odcinku od drogi gminnej nr 102134E w kierunku wschodnim w miejscowości Bardzinek; — Przebudowa drogi gminnej nr 102104E od km 0+440 do km 2+015 w miejscowości Szubina (dz. ewid. nr 29, obręb geodezyjny Szubina), gm. Krośniewice; — Przebudowa drogi gminnej nr 102316E od km 1+395 do km 2+915 w miejscowości Kajew, gm. Krośniewice; — Przebudowa drogi gminnej nr 102136E od km 0+495 do km 1+785 w miejscowości Wymysłów (dz. ewid. nr 97 obręb geodezyjny Jankowice oraz dz. ewid. nr 98/2 obręb geodezyjny Jankowice oraz dz. 103 obręb geodezyjny Jankowice) gm. Krośniewice; — Przebudowa dróg gminnych Nr 102118e ul. Bema oraz Nr 102119e ul. Wąska w Krośniewicach wraz z budową infrastruktury. — Przebudowa drogi gminnej nr 102814E – ul. Polna w Krośniewicach na odcinku od drogi gminnej nr 102812E do drogi gminnej nr 102811 E.
	— Termomodernizacja budynków będących w zasobie mieszkaniowym Gminy Krośniewice.
	— Budowa Stacji Uzdatniania Wody wraz ze studniami głębinowymi w Krośniewicach, przy ul. Toruńskiej (działka nr 905), która zaopatrywać będzie w wodę miasto Krośniewice oraz północno-zachodnią część terenu wiejskiego Gminy Krośniewice – ok. ¾ ogółu mieszkańców. Wydajność Stacji wstępna $Q=120\text{m}^3/\text{h}$, docelowa $Q=180\text{m}^3/\text{h}$.
	<ul style="list-style-type: none"> — Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z rozbudową i przebudową oczyszczalni ścieków na terenie Aglomeracji Krośniewice. W granicach aglomeracji planowana jest budowa odcinków kanalizacji sanitarnej przy ul. S. Moniuszki, B. Prusa, Parkowej, Południowej, Targowej, Ogrodowej, Brzozowej, Wrzosowej, Różanej i Malinowej; — Modernizacja oczyszczalni ścieków w Pawlikowicach. Projektowa wielkość oczyszczalni [RLM_{min}]: 9900 RLM. Oczyszczalnia po rozbudowie będzie posiadała sprawność usuwania azotu i fosforu zgodnie z obowiązującymi wymogami dla oczyszczalni o obciążeniu powyżej 10.000 RLM tj. azot ogólny do 15 mg/l i fosfor ogólny do 2 mg/l; — Budowa i przebudowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej na "placach południowych" w Krośniewicach. W ramach przedsięwzięcia planowana jest budowa: <ul style="list-style-type: none"> – odcinków kanalizacji sanitarnej w ulicach: Paderewskiego, Łęczycka, Bema, Boczna, Broniewskiego, Łąkowa i ulica projektowana o łącznej długości ok. 1,4 km., – odcinków kanalizacji deszczowej w ulicach: Prusa, Wiosenna, Mickiewicza, Cicha, Norwida, Boczna, Broniewskiego, Południowa, Wspólna, Łąkowa, Paderewskiego, o łącznej długości 3,5 km; — Budowa kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków na terenie osiedla Skłóty o przepustowości ok. 25 m³/dobę (125 RLM). Projektowana kanalizacja tłoczna o długości ok. 1,20 km, na potrzeby mieszkańców osiedla; — Budowa kanalizacji sanitarnej w ulicy Parkowej w Krośniewicach. Projektowana kanalizacja grawitacyjna i tłoczna o łącznej długości ok. 540,4 mb wraz z przepompownią ścieków do budynków mieszkalnych, w tym wielorodzinnych, położonych na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Krośniewicach, stanowiącego część byłego PGR Błonie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krośniewicach

Na poniższym rysunku przedstawiono model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Krośnice opracowany na podstawie:

- załącznika nr 2 do uchwały nr XIX/111/20 Rady Miejskiej w Krośnicach z dnia 28 lutego 2020 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośnice,
- Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030,
- ogólnodostępnych serwisów mapowych.

Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Krośnice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 2 do uchwały nr XIX/111/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 28 lutego 2020 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośnice, Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 oraz ogólnodostępnych serwisów mapowych.

Strategia Rozwoju Gminy Krośniewice na lata 2023-2030

Legenda:

Użytkowanie terenu

- tereny użytkowane rolniczo
- tereny budownictwa miejskiego i podmiejskiego
- tereny budownictwa śródmiejskiego
- tereny mieszkalnictwa wielorodzinnego
- tereny mieszkalnictwa jednorodzinnego
- tereny usług, w tym: usługi sportu i rekreacji, usługi z funkcją mieszkalną
- tereny strategiczne: produkcja, magazyny, składy, obiekty powyżej 2 000 m², obsługa komunikacji samochodowej oraz obiektów wytwarzających energię z OZE o mocy nieprzekraczającej 100kW
- tereny infrastruktury technicznej: elektroenergetycznej, wodociągowej wraz ze ujęciami wody i SUW, kanalizacyjnej wraz z oczyszczalnią ścieków, teren składowiska odpadów
- obszary potencjalnej eksploatacji złoża kruszywa naturalnego
- tereny zieleni urządzonej, izolacyjnej, ogrodów działkowych, cmentarze
- tereny lasów
- tereny rolnicze wskazane do zalesienia

System transportowy

- linie kolejowe
- drogi krajowe
- drogi wojewódzkie

System osadniczy

- granica Gminy Krośniewice
- KROŚNIEWICE** ośrodek lokalny, siedziba gminy Krośniewice
- Bielice** miejscowość sołecka

System przyrodniczy

- cieki wodne
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Ochnia
- pomnik przyrody

Obszary Strategicznej Interwencji

- OSI Obszar aktywnej integracji
- OSI Obszar zielonej gospodarki

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Krośniewice

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określono na podstawie:

- opracowania ekofizjograficznego podstawowego na potrzeby zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krośniewice. Łódź 2016. Autor opracowania: mgr Katarzyna Kowalska Dominika Boss,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice. Uchwała nr XIX/111/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 28 lutego 2020 r.

Poniżej przedstawiono przydatność poszczególnych terenów Gminy Krośniewice dla rozwoju funkcji użytkowych na jej obszarze:

- **funkcja mieszkaniowa**: warunki ekofizjograficzne gminy, w tym warunki podłoża budowlanego, są na większości obszaru korzystne dla rozwoju funkcji mieszkaniowej. Należy jednak wykluczyć z zabudowy obszar przyległy do rzeki Miłonka i pozostałych cieków wodnych ze względu na płytkie zaleganie wód podziemnych (niekorzystne warunki gruntowe) oraz na pełnioną funkcję w systemie przyrodniczym. Funkcja mieszkaniowa powinna być realizowana poprzez kontynuację istniejącej zabudowy w jej sąsiedztwie, z zachowaniem dotychczasowego układu jednostki osadniczej oraz planowych luk w zabudowie, umożliwiających utrzymanie ciągłości systemu ekologicznego. Należy ograniczać rozpraszanie zabudowy na tereny otwarte. Funkcji mieszkaniowej może towarzyszyć funkcja usługowa, które nie wpływają znacząco na środowisko (zdrowie ludzi) w rozumieniu przepisów ochrony środowiska,
- **funkcja przemysłowa i usługowa**: uwarunkowania ekofizjograficzne są korzystne do lokalizowania funkcji przemysłowej i usługowej. Ograniczenia środowiskowe są identyczne, jak w przypadku zabudowy mieszkaniowej. Aby ingerencja w środowisko była jak najmniejsza, preferowane jest stworzenie warunków do rozwoju nowoczesnych technologii, nieuciążliwych dla środowiska, przede wszystkim w sąsiedztwie dróg o znaczeniu ponadlokalnym. Ze względu na dużą podatność środowiska, zwłaszcza powietrza, wód i gleb, na degradację oraz użytkowanie rolnicze obszaru, działalność gospodarcza powinna rozwijać się nie mając wpływu znacząco na środowisko. Wokół terenów przeznaczonych pod

rozwój funkcji przemysłowych i usługowych konieczne jest urządzenie zieleni izolacyjnej (ochronno-kompozycyjnej),

- **funkcja wypoczynkowo-rekreacyjna:** obszarami posiadającymi potencjał do rozwoju funkcji wypoczynkowo - rekreacyjnej są tereny zieleni urządzonej oraz zbiorniki wodne zlokalizowane w zabytkowych parkach podworskich,
- **funkcja rolnicza:** jest to funkcja dominująca na terenie gminy. Czynnikiem sprzyjającym rozwojowi tej funkcji jest mało urozmaicona rzeźba terenu oraz korzystna dla rolnictwa struktura przyrodnicza odznaczająca się wysokim udziałem użytków rolnych, z dużym udziałem gleb dobrych i średnich (II – IV klasy bonitacyjne). Natomiast do czynników ograniczających rozwój funkcji rolniczej na terenie gminy należy niska zasobność gleb w pierwiastki i mikroelementy, nadmierne zakwaszenie gleb oraz klimat charakteryzujący się niską roczną sumą opadów. Z funkcji rolniczej należy wyłączyć użytki rolne o znaczeniu marginalnym dla rolnictwa - gleby V i VI klasy bonitacyjnej, z poziomem wód gruntowych wychodzącym na powierzchnię terenu oraz gleby zdegradowane,
- **funkcja leśna:** wskazane do zalesienia są obszary położone w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących terenów leśnych oraz o niekorzystnych warunkach glebowych dla rolnictwa. Lasy powinny na tych terenach pełnić także funkcję wodochronną, zwiększając retencję wód,
- **funkcja komunikacyjna:** poza obszarem korytarza ekologicznego rzeki Miłonka, na terenie gminy nie występują większe ograniczenia ekofizjograficzne dla rozwoju sieci połączeń komunikacyjnych. Ze względu na obciążenia, jakie towarzyszą terenom komunikacyjnym, istotne jest wprowadzenie odpowiednich zabezpieczeń (ekrany, przegrody akustyczne, zadrzewienia i zakrzewienia, dźwiękochłonne elewacje i szyby w budownictwie).⁴⁷

W wyniku analizy uwarunkowań, problemów i potrzeb gminy Krośniewice, jej rozwój będzie realizowany poprzez:

- wykorzystanie korzystnego położenia komunikacyjnego miasta i gminy, na przecięciu tranzytowych szlaków drogowych i linii kolejowej, do lokalizacji inwestycji z zakresu logistyki, transportu i magazynowania. Duże możliwości

---

⁴⁷ Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe na potrzeby zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krośniewice. Łódź 2016. Autor opracowania: mgr Katarzyna Kowalska Dominika Boss.

inwestycyjne dają nowe, niezagospodarowane tereny, jakie po wybudowaniu obwodnicy miasta zostały wcielone w jego granice. Charakteryzują się one dostępem do infrastruktury drogowej oraz korzystną strukturą własnościową - są to wielkopowierzchniowe działki gruntu stanowiące własność gminy lub Skarbu Państwa,

- wykorzystanie rolniczego potencjału i charakteru gminy, który wynika z korzystnej struktury agrarnej gruntów: gleby o najwyższej wartości rolniczej (wysoki wskaźnik bonitacji równy 1,15), niska lesistość (2,6% ogólnej pow. gminy), korzystna struktura gospodarstw (średnia wielkość gospodarstwa w gminie wynosi 11 ha) – znaczna ilość gospodarstw dużych (10-15 ha) i bardzo dużych (powyżej 15 ha), rozbudowany system melioracji, słabe zurbanizowanie terenów wiejskich (3,6% pow. obszaru wiejskiego gminy),
- wzmocnienie roli miasta Krośniewice jako lokalnego ośrodka miejsko-gminnego świadczącego usługi zaspokajające potrzeby mieszkańców z zakresu administracji publicznej, oświaty, kultury, zdrowia i sportu, źródło zaopatrzenia w produkty codziennej potrzeby, a także jako miejsce pracy, stanowiące alternatywę dla rolnictwa,
- ochronę wartości przyrodniczych i kulturowych na terenie gminy, takich jak obiekty zabytkowe, historyczna zabudowa śródmiejska, trasa zabytkowej kolejki wąskotorowej oraz zespoły dworsko-parkowe,
- ochronę terenów naturalnych przed zainwestowaniem – dolin rzecznych rzeki Miłonki i Ochni wraz z dopływami, lasów, terenów wykorzystywanych rolniczo, świadczących o charakterze gminy oraz wpływających na jakość życia mieszkańców,
- porządkowanie struktury przestrzennej gminy poprzez:
  - niedopuszczenie do rozpraszania zabudowy,
  - ograniczenie obudowy dróg tranzytowych na wiejskim obszarze gminy,
  - wytyczanie nowych dróg i określenie zasad wyposażenia w sieci infrastruktury technicznej na terenach niezainwestowanych,
  - określenie zasad zabudowy i zagospodarowania terenów,
  - minimalizację negatywnych skutków oddziaływania dróg tranzytowych i obwodnicy miasta poprzez lokalizację pasów zieleni izolacyjnej i funkcji chronionych z dala od dróg,

- ograniczanie konfliktów wynikających z różnych sposobów użytkowania terenów, zwłaszcza na terenie miasta, gdzie funkcje uciążliwe sąsiadują z funkcjami mieszkaniowymi⁴⁸.

W wyniku przyjętych celów i kierunków rozwoju struktury przestrzennej Gminy Krośniewice, wyodrębniono układ funkcjonalno – przestrzenny, który podzielono na trzy podstawowe strefy, wyróżniające się odmienną funkcją oraz sposobem zagospodarowania lub zabudowy:

- strefa mieszkalna,
- strefa działalności gospodarczej,
- strefa przyrodnicza oraz rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.⁴⁹

Strefy te uzupełniono o układ komunikacyjny oraz infrastrukturę techniczną. Ponadto dla każdej ze stref, określono przeznaczenie, zakres działań i wskaźniki zagospodarowania, użytkowania i zabudowy, które stanowią wytyczne dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ustalenia w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego stanowią koordynację planowania na szczeblu lokalnym i są powiązane z planowaniem regionalnym.

W zakresie ustaleń i rekomendacji dotyczących kształtowania i prowadzenie polityki przestrzennej w wojewódzkiej określonych w Strategii Województwa Łódzkiego realizacji Strategii realizowane będą zapisy celu strategicznego 3 „Atrakcyjna i odstępna przestrzeń” oraz celu horyzontalnego: Efektywne i odpowiedzialnie zarządzanie województwo w zakresie kierunku prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego.

Zgodnie z zapisami zawartymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice (Uchwała nr XIX/111/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 28 lutego 2020 r.), na podstawie „Studium dla obszarów nieobwałowanych, narażonych na niebezpieczeństwo powodzi”,

---

⁴⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice. Uchwała nr XIX/111/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 28 lutego 2020 r.

⁴⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośniewice. Uchwała nr XIX/111/20 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 28 lutego 2020 r.

sporządzonego na zlecenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie na terenie gminy występują:

- zagrożenie powodziowe w dolinie rzeki Ochni w miejscowości Skłóty,
- tereny narażone na okresowe zalewanie znajdujące się w sąsiedztwie rzeki Miłonki w mieście Krośniewice przy ulicy Łąkowej oraz w miejscowościach Miłonice, Zosinek, Morawce, Szubina i Skłóty.

W ostatnich latach nie odnotowano powodzi na terenie gminy.⁵⁰ Pomimo tego, zgodnie z art. 77 ust 1. pkt 3. ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku – Prawo wodne (Dz.U. z 2021 r. poz. 2233 ze zm.) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się lokalizowania nowych cmentarzy oraz gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania. Jednakże zgodnie z art. 77 ust. 3 ustawy Prawo wodne: *„Jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, właściwy organ Wód Polskich może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód”*.

Ponadto zgodnie z art. 390 ust 1. ustawy Prawo wodne przy lokalizowaniu na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz nowych obiektów budowlanych wymagane jest pozwolenie wodnoprawne.

Przeciwdziałanie skutkom suszy prowadzi się zgodnie z **Planem przeciwdziałania skutkom suszy** z dnia 15 lipca 2021 (Dz.U. z 2021 r. poz. 1615) z 3 września 2021 r. przyjętym rozporządzeniem Minister Infrastruktury.

Należy promować i w pierwszej kolejności rozważać działania zakładające naturalne metody retencji, a budowanie retencji sztucznej należy traktować jako działania ostatecznego wyboru. Nowe działania inwestycyjne w gospodarce wodnej, kształtowanie sztucznej retencji musi zostać poprzedzone szeregiem analiz, dotyczących ich warunków i procedur, które muszą być zgodne z aktualnie obowiązującym przepisami środowiskowymi oraz być adekwatne do potrzeb w zakresie retencji.

---

⁵⁰ Dane Urzędu Miejskiego w Krośniewicach.

Zaplanowane działania w ramach niniejszej Strategii Rozwoju Gminy Krośniewice na lata 2023-2030 należy realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziom i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

Na terenie gminy obowiązuje Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły oraz dla obszaru dorzecza Odry.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły przyjęty Rozporządzeniem rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz.U. poz. 1841). Natomiast plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry przyjęty Rozporządzeniem rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz.U. poz. 1938). Głównym celem planów zarządzania ryzykiem powodziowym (PZPR) jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń i obniżeniu strat powodziowych. Obecnie trwają prace nad aktualizacją planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

Obszar gminy podlega również pod Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz na obszarze dorzecza Odry:

- **Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły** - na obszarze tym obowiązuje dokument o nazwie „Aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” ustanowiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. 2016 r. poz. 1911 ze zm.). Główne sposoby użytkowania wód według Planu Gospodarowania Wodami na obszarach Dorzecza Wisły to: pobór wody na cele komunalne, gospodarcze i przemysłowe, pobór wody na cele technologiczne i chłodnicze, pobór wody na cele rolnictwa, leśnictwa, energetyka wodna, żegluga, rybactwo i wędkarstwo.
- **Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry** - na obszarze tym obowiązuje dokument o nazwie „Aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” ustanowiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. 2016 r. poz. 1967). Główne sposoby użytkowania wód według Planu Gospodarowania Wodami na obszarach Dorzecza Odry to: pobór

wody na cele komunalne i gospodarcze, pobór wody na cele technologiczne i chłodnicze, pobór wody na cele rolnictwa, leśnictwa, rybactwo i wędkarstwo, żeglugę śródlądową, turystykę i rekreację wodną.

W roku 2022 zostaną ustanowione drugie aktualizacje planów gospodarowania wodami, w tym na obszarze dorzecza Wisły i dorzecza Odry.

5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Według Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, obszar strategicznej interwencji definiowany jest jako „*wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne*”.

Gmina Krośniewice zakwalifikowana została do następujących obszarów strategicznej interwencji:

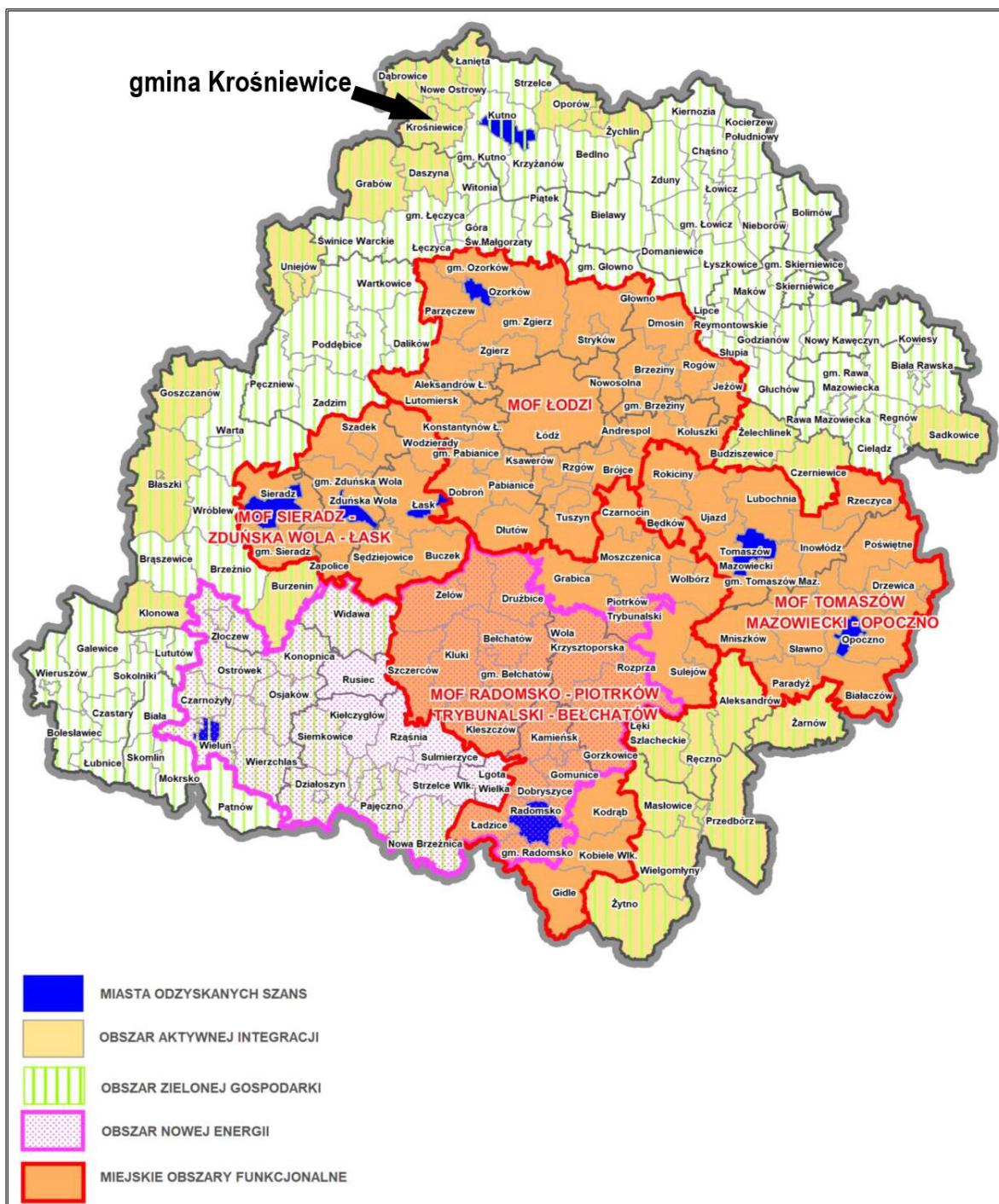
- zidentyfikowane na poziomie krajowym, zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (wraz z aktualizacją)⁵¹
  - Obszar zagrożony trwałą marginalizacją – OSI Obszar aktywnej integracji,
- zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Samorząd Województwa:
  - Obszar walorów turystyczno – środowiskowo – rolnych – OSI Obszar zielonej gospodarki.

Na poniższym rysunku przedstawiono lokalizację gminy Krośniewice na tle Obszarów Strategicznej Interwencji w województwie łódzkim.

---

⁵¹ Źródło KSRR 2030 i Aktualizacja delimitacji obszarów problemowych na rok 2018 (Śleszyński P., Bański J., Degórski M., Komornicki T. i in., Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Warszawa, 2019).

Rysunek 2. Położenie gminy Krośnice na tle Obszarów Strategicznej Interwencji w województwie łódzkim

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 przyjęta została uchwałą nr XXXI/414/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 6 maja 2021 r.

OSI Obszar aktywnej integracji

Na obszary aktywnej integracji składają się obszary zagrożone trwałą marginalizacją, wskazane z poziomu krajowego zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (wraz z aktualizacją) oraz komplementarne do nich regionalne obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Obszary te charakteryzują się niską atrakcyjnością osadniczą, problemami demograficznymi, słabą dostępnością komunikacyjną, brakami w infrastrukturze komunalnej, niskim poziomem przedsiębiorczości, bezrobociem i obniżonym poziomem zamożności mieszkańców.

Działania podejmowane na tych obszarach będą zmierzać do zainicjowania nowych impulsów rozwojowych, wzmocnienia istniejących potencjałów i ich aktywnej integracji we wszystkich aspektach rozwoju społeczno-gospodarczego. Najważniejsze działania obejmują m.in.: rozwój lokalnej przedsiębiorczości, poprawę dostępności komunikacyjnej, w szczególności w zakresie rozwoju transportu publicznego, działania w zakresie aktywizacji zawodowej, poprawy kwalifikacji mieszkańców, integracji społecznej oraz rozwój infrastruktury technicznej (w szczególności wodno-kanalizacyjnej i teleinformatycznej) oraz poprawę dostępu do podstawowych usług publicznych.

OSI Obszar zielonej gospodarki.

OSI obejmuje gminy, w których dominuje funkcja rolnicza, przyrodnicza oraz możliwy jest rozwój turystyki. Jeżeli w danej gminie potencjał rolnictwa jest wysoki, należy na jej terenie chronić grunty rolne i wykorzystywać potencjał rozwoju. Na terenach tych proponuje się podejmowanie działań związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, w tym m.in. właściwie dobierać uprawy do warunków środowiskowych, wykorzystywać potencjał produkcyjny trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalnie stosować nawozy i środki ochrony roślin. Istotne jest zwiększanie opłacalność produkcji rolnej poprzez polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk. Kierunkiem działań będzie wspieranie przetwórstwa rolno-spożywczego. W przypadku położenia gminy w sąsiedztwie obszarów chronionych i cennych przyrodniczo należy prowadzić system rolnictwa zrównoważonego oraz produkcję żywności wysokiej jakości, w tym rozwój produkcji ekologicznej.

Zaleca się także rozwój gospodarczy w oparciu o rozwój turystyki aktywnej, rozwój bazy turystycznej, ze szczególnym uwzględnieniem eko- i agroturystyki, rozbudowę szlaków turystycznych i infrastruktury rowerowej, kreowanie marki i popytu na usługi balneologiczne, uzdrowiskowe i rehabilitacyjne, budowanie zintegrowanych produktów

turystycznych opartych na walorach kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych oraz kultywowaniu tradycji, wykreowanie wizerunku obszarów jako atrakcyjnych turystycznie, które będą sprzyjać budowaniu rozpoznawalnej marki turystycznej województwa.

Na obszarach gmin objętych wyżej wymienionym OSI należy podejmować działania związane z ochroną i poprawą jakości środowiska oraz wzmocnieniem odporności na zmiany klimatu i zagrożenia naturalne. Są to działania związane ze zwiększaniem zdolności retencyjnych zlewni (m.in. wprowadzania zalesień, zakrzewień, zadrzewień, budowy i modernizacji zbiorników wodnych, rozwoju systemów melioracyjnych, odtwarzania oczek wodnych i mokradeł) oraz rozwiązań ukierunkowanych na ochronę środowiska (m.in. poprawę czystości wód, w tym tworzenie wysokoefektywnych stref ekotonowych, renaturalizację siedlisk i cieków wodnych, zwiększanie powierzchni obszarów objętych ochroną prawną), a także inwestycji w infrastrukturę przeciwwązrożeń (m.in. przeciwpowodziową, przeciwpożarową).

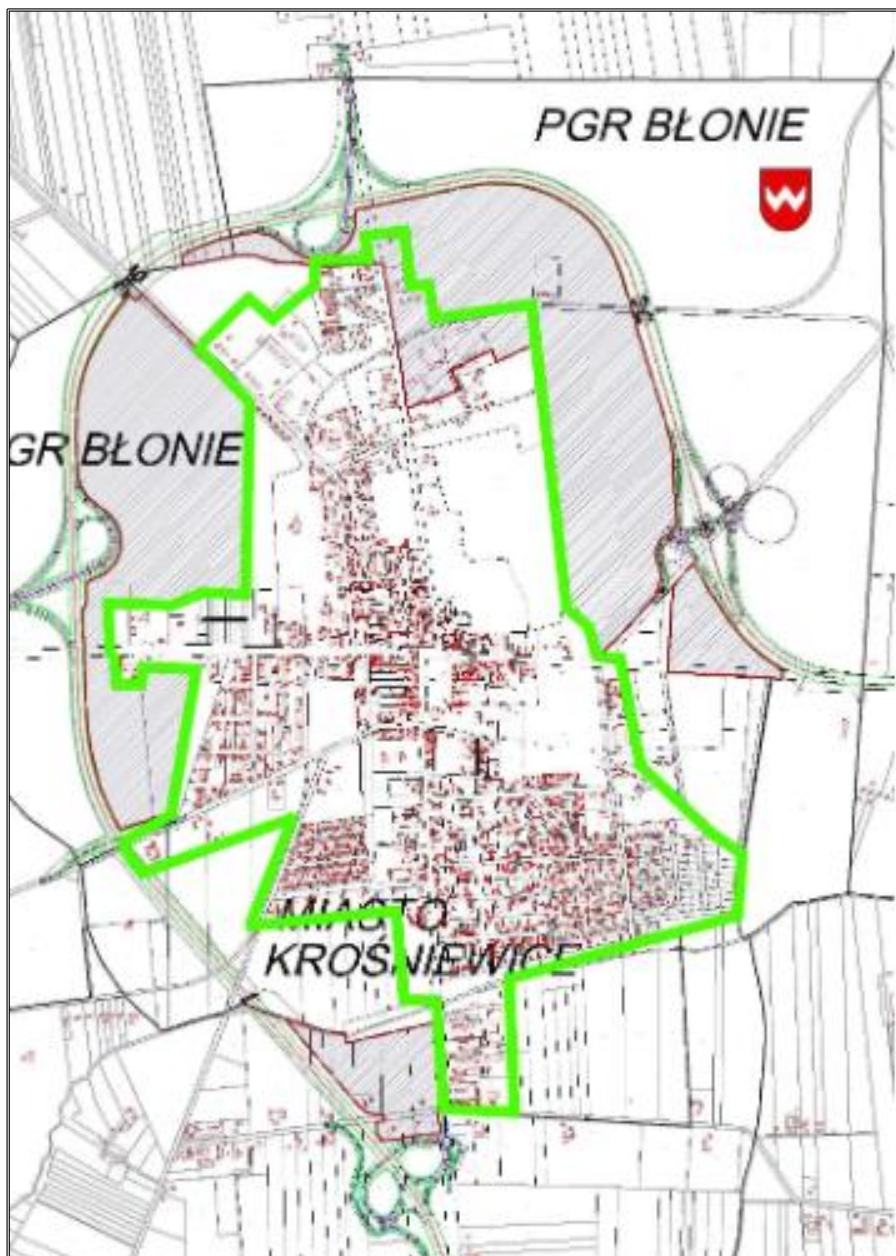
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy Krośniewice

Na terenie gminy Krośniewice nie wyznacza się obszarów strategicznej interwencji na poziomie lokalnym. Jednak na podstawie informacji zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Krośniewice na lata 2014-2022 przyjętym uchwałą nr VIII/43/15 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 27 kwietnia 2015 r. obszarami kluczowymi do wsparcia dla gminy jest obszar rewitalizacji w mieście Krośniewice.

Strategia Rozwoju Gminy Krośniewice będzie ukierunkowana między innymi na rewitalizację obszarów zdegradowanych, a mianowicie będzie zmierzała do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego tych obszarów, poprzez prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, bezpieczeństwa, środowiska, w oparciu o uchwalany program rewitalizacji.

Za obszar wymagający rewitalizacji uznano ścisłe centrum miasta Krośniewice z przyległą zabudową. Jest to zabytkowa część miasta posiadająca największe braki infrastrukturalne oraz największa ilość zjawisk patologicznych, przestępczości i problemów w rodzinie na tle całego miasta. Większość budynków w tej strefie stanowią budynki wielorodzinne.

Rysunek 3. Strefa przeznaczona do działań rewitalizacyjnych Gminy Krośnice

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Krośnice na lata 2014-2022 przyjętym uchwałą nr VIII/43/15 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 27 kwietnia 2015 r.

W celu zniwelowania zdiagnozowanych problemów w strefie rewitalizacji wyznaczono następujące cele:

- w obszarze przestrzennym:
  - rewitalizacja obiektów mieszkalnych w mieście,
  - poprawa struktury ruchu na osiedlach wielorodzinnych,
  - odnowienie historycznego wizerunku miasta,
  - rewitalizacja parku wraz z pałacem (po uregulowaniu kwestii własnościowych),
  - tworzenie zielonych barier (sadzenie i dbałość o zieleni),

- poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych,
  - modernizacja budynków użyteczności publicznej dla celów kulturalnych, edukacyjnych i integracyjnych dla społeczności lokalnej,
  - odnowa obszarów kolejowych,
  - dalsza gazyfikacja miasta,
  - tworzenie stref przyjaznych dla dzieci i młodzieży,
  - stworzenie krytych powierzchni rekreacyjno- sportowych,
- w obszarze gospodarczym:
- rozbudowa nowoczesnej sieci wodno-kanalizacyjną,
  - przebudowa dróg jako podstawowego czynnika warunkującego rozwój przedsiębiorczości,
  - uaktywnienie grupy wiekowej 50+ (doradztwo i pomoc w stworzeniu małych firm),
  - tworzenie warunków lokalowych i infrastrukturalnych dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości,
  - reaktywacja funkcji rekreacyjno-turystycznych na terenie miasta,
  - tworzenie warunków rozwoju drobnej przedsiębiorczości poprzez bezpłatne szkolenia i doradztwo,
  - promocja kierunków technicznych pośród dzieci i młodzieży,
- w obszarze społecznym:
- zahamowanie negatywnych tendencji społecznych w mieście – bezrobocia i patologii społecznych,
  - monitoring rozwoju zażywania środków farmakologicznych i narkotyków,
  - popularyzacja zdrowego sposobu życia pośród wszystkich grup wiekowych,
  - rozwój e-usług publicznych,
  - stworzenie dostępu do instytucji kulturalnych mieszkańcom bez względu na wiek, płeć i stan majątkowy.⁵²

Celem pośrednim działań prowadzonych we wszystkich trzech obszarach funkcjonowania (czyli przestrzennym, gospodarczym i społecznym) jest tworzenie takich warunków życia i rozwoju, aby doprowadzić do zwiększenia potencjału

---

⁵² Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Krośniewice na lata 2014-2022 przyjętym uchwałą nr VIII/43/15 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 27 kwietnia 2015 r.

gospodarczego Krośniewic i zintensyfikowania działalności, szczególnie w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw. Ponadto rozwój w przyszłości obszaru rewitalizacji pozytywnie wpłynie na stymulację procesów społecznych i gospodarczych całej gminy oraz pozwoli na wykształcenie się reprezentacyjnych terenów gminnych.

7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Krośniewice na lata 2023-2030 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji Gminy oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców. Ich koordynacja należy do obowiązku władzy wykonawczej Gminy Krośniewic – Burmistrza Krośniewic.

Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności:

- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy strategii,
- koordynację procesu jej aktualizacji we współpracy z Radą Miejską w Krośniewicach,
- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania dla działań.

Burmistrz Krośniewic będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez poszczególne wydziały i pracowników Urzędu Miejskiego w Krośniewicach oraz kierowników, dyrektorów gminnych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

Rada Miejska w Krośniewicach będzie wsparciem strategicznym przy realizacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych.

Ponadto w Strategii znajdują się również działania, których realizację wspierać mogą, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu gminy, partnerzy społeczno-

gospodarczy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Gminą i pozostałymi zainteresowanymi. Wszyscy partnerzy zaangażowani, realizujący działania w ramach Strategii będą aktywnie współpracować z Gminą Krośniewice (liderem i koordynatorem).

Rysunek 4. Podział zadań realizacji Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy będzie wdrażana poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecenie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym.

Dodatkowo rekomendowane jest również przyjęcie i aktualizacja szczegółowych

programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów jednorocznych).

Wobec powyższego, dla sprawnej realizacji przedmiotowej strategii konieczne będzie opracowywanie i wdrażanie następujących dokumentów (strategii, programów, planów) wykonawczych:

- Programu Ochrony Środowiska,
- Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- Programu Opieki nad Zabytkami,
- Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Programu Przeciwdziałania Narkomani,
- Programu Wspierania Rodziny.

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Pełna wersja Strategii znajdować się będzie na stronie internetowej Gminy oraz dostępna będzie do wglądu w Urzędzie Miejskim.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu pozyskanych informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągnięcia celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Tabela 9. Proponowane wskaźniki monitorowania celów Strategii

Nazwa wskaźnika	Wartość dla roku bazowego	Wartość dla roku docelowego	Źródło danych
Wymiar społeczny			
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców [mieszkanie]	345,50 (2020)	Wzrost ↗	GUS
Liczba mieszkań komunalnych [mieszkania komunalne]	266 (2020)	Wzrost ↗	GUS
Liczba dzieci do lat 3 objętych opieką w żłobkach [osoba]	178 (2021)	Wzrost ↗	GUS
Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-6 lat [osoba]	770 (2021)	Wzrost ↗	GUS
Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności [osoba]	898 (2021)	Wzrost ↘	GUS
Saldo migracji [osoba]	-19 (2020)	Wzrost ↗	GUS
Wymiar gospodarczy			
Liczba uczestników imprez organizowanych przez domy kultury, ośrodki kultury, kluby, świetlice na 1 000 mieszkańców [osoba]	6,27 (2021)	Wzrost ↗	GUS
Liczba obiektów przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych (infrastruktura centrów, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic) [obiekt]	1 (2021)	Wzrost ↗	GUS
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców [podmiot]	645 (2021)	Wzrost ↗	GUS
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 mieszkańców [osoba]	48 (2021)	Wzrost ↗	GUS
Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym [podmiot]	71 (2021)	Wzrost ↗	GUS
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	7,3 (2021)	Spadek ↘	GUS
Pracujący na 1000 ludności w wieku produkcyjnym [osoba]	219,90 (2021)	Wzrost ↗	GUS
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	99,80 (2020)	Wzrost ↗	GUS

Strategia Rozwoju Gminy Krośniewice na lata 2023-2030

Nazwa wskaźnika	Wartość dla roku bazowego	Wartość dla roku docelowego	Źródło danych
Korzystający z sieci wodociągowej % ogółu ludności	50,40 (2020)	Wzrost ↗	GUS
Korzystający z sieci gazowej % ogółu ludności	4,10 (2020)	Wzrost ↗	GUS
Wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura)			
Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem [%]	0,53 (2021)	Wzrost ↗	GUS
Liczba pomników przyrody [ha]	1 (2021)	Utrzymanie / wzrost ↔/↗	GUS
Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku [%]	26,1 (2020)	Wzrost ↗	GUS

Źródło: Opracowanie własne

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów.

Ewaluacji podlegać będzie: materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen, a także ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych, w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, a także statystyk realizatorów działań. Organem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Burmistrz Krośniewic, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań.

Informacje przede wszystkim zawarte będą w sporządzanym w terminie do dnia 31 maja każdego roku, raporcie o stanie gminy, który wynika z nałożonymi na jednostki samorządu terytorialnego zobowiązaniem wynikającym z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.).

Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego zadania i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji.

Do roku od zakończenia realizacji Strategii sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę realizacji założeń Strategii. Będzie on również określał wnioski i rekomendacje, które pozwolą usprawnić proces wdrażania Strategii na kolejne lata.

8. Źródła finansowania Strategii Rozwoju

Zaplanowane do realizacji działania wskazane w Strategii, oprócz odpowiednich zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zasoby finansowe. Efektywna polityka rozwoju Gminy powinna wykorzystywać dostępne zewnętrzne środki finansowe oraz być dostosowana do możliwości budżetowych. Gmina Krośniewice, przystępując do realizacji danego działania, w pierwszej kolejności analizuje możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na ten cel, tj.

- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego województwa, powiatu,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej,
- fundusze celowe np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Funduszu Sprawiedliwości,
- fundusze Europejskiego Instrumentu Odbudowy,
- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG),
- środki sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego,

— kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet Gminy. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach funkcjonowania gminnych jednostek organizacyjnych. Wobec tego środki na te działania pochodzić będą z dochodów własnych Gminy. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami. Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowy harmonogram realizacji działań wyznaczonych w Strategii.

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Tabela 10. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania								Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Cel strategiczny 1. Atrakcyjne warunki do zamieszkania.											
Cel operacyjny 1.1 Rozwinięte budownictwo mieszkaniowe.	Zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych dla wyznaczonych obszarów.	Rozbudowa infrastruktury technicznej na terenach przeznaczonych pod budownictwo mieszkalne,									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Efektywne gospodarowanie gminnym zasobem nieruchomości, w tym mieszkalnym.	Budowa mieszkań komunalnych.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Odpłatne udostępnienie gminnych nieruchomości.									Budżet własny Gminy; środki prywatne; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Wzrost poziomu bezpieczeństwa.	Rozbudowa monitoringu miejskiego.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Doposażenie jednostek OSP.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 1.2. Wysokie standardy infrastruktury społecznej.	Poprawa stanu technicznego i dostępności obiektów użyteczności publicznej.	Modernizacja, przebudowa i rozbudowa budynków użyteczności publicznej wraz z ich doposażeniem.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Budowa infrastruktury wypoczynkowo-rekreacyjnej.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania								Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
	Efektywne funkcjonowanie instytucji samorządowych.	Zwiększenie liczby usług publicznych świadczonych elektronicznie.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Zmodernizowanie systemów obsługi klienta w instytucjach samorządowych.									Budżet własny Gminy. Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Racjonalna gospodarka zdolnością inwestycyjną Gminy Krośnice.									Budżet własny Gminy. Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Zwiększenie jakości usług i dostępności żłobków, przedszkoli, jednostek oświatowych i sportowo-rekreacyjnych.	Budowa żłobka.									Budżet własny Gminy; Program inwestycji strategicznych. Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Przebudowa i rozbudowa Miejskiego Przedszkola w Krośniewicach przy ul. Adama Mickiewicza 2 (działka nr 426 obręb Krośniewice).									Budżet własny Gminy; Rządowy Fundusz Polski Ład; Program inwestycji strategicznych. Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Rozbudowanie oferty edukacyjno-rozwojowo-wychowawczej przedszkoli i szkół.									Budżet własny Gminy; Program inwestycji strategicznych. Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Modernizacja i rozbudowa szkół.									Budżet własny Gminy; Program inwestycji strategicznych.

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.	
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
										Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	
		Modernizacja, rozbudowa i budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych.								Budżet własny Gminy; Program inwestycji strategicznych. Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	
Cel operacyjny 1.3. Zaktywizowane społeczeństwo.	Wzrost jakości życia we wszystkich grupach wiekowych mieszkańców.	Zwiększenie oferty usług społecznych skierowanych do wszystkich grup wiekowych.								Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	
		Utworzenie Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych i samotnych.								Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	
		Utworzenie nowych programów aktywizujących mieszkańców.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Zwiększenie dostępu do miejsc aktywizujących mieszkańców.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Wsparcie i aktywizacja osób dotkniętych problemami społecznymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Zwiększenie liczby programów profilaktycznych i aktywizacyjnych.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Zwiększenie skali wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.	
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
		Niwelacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel strategiczny 2. Wzmocniony potencjał inwestycyjny i promocja dziedzictwa lokalnego.											
Cel operacyjny 2.1. Rozszerzona oferta inwestycyjna Gminy	Pozyskanie nowych inwestorów.	Realizacja przedsięwzięć na rzecz pozyskania nowych inwestorów, w tym w szczególności dużych inwestorów oraz inwestorów z branży przetwórstwa spożywczego									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 2.2. Podtrzymanie dziedzictwa kulturowego	Rozbudowa oferty kulturalnej Gminy wraz z jej efektywną promocją.	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury okołoturystycznej.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Utworzenie Filii Muzeum II Wojny Światowej,									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Rewitalizacja Zespołu Dworsko – Parkowego rodziny Rembalińskich w Krośniewicach.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Rewitalizacja zabytkowej kolejki wąskotorowej, będącej południowo-wschodnią częścią sieci Kolei Wąskotorowych Kujawskich.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Poprawa stanu technicznego obiektów instytucji kultury oraz zwiększenie dostępności do oferty kulturalnej.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Promocja turystyczna Gminy									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.	
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
Cel operacyjny 2.3. Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura techniczna.	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej (sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna, kanalizacja deszczowa, sieć elektroenergetyczna, światłowód, sieć gazowa).	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Budowa Stacji Uzdatniania Wody wraz ze studniami głębinowymi w Krośniewicach, przy ul. Toruńskiej (działka nr 905), która zaopatrywać będzie w wodę miasto Krośnice oraz północno-zachodnią część terenu wiejskiego Gminy Krośnice – ok. ¼ ogółu mieszkańców. Wydajność Stacji wstępna Q=120m ³ /h, docelowa Q=180m ³ /h									Budżet własny Gminy; Rządowy Fundusz Polski Ład: Program inwestycji strategicznych. Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z rozbudową i przebudową oczyszczalni ścieków na terenie Aglomeracji Krośnice. W granicach aglomeracji planowana jest budowa odcinków kanalizacji sanitarnej przy ul. S. Moniuszki, B. Prusa, Parkowej, Południowej, Targowej, Ogrodowej, Brzozowej, Wrzosowej, Różanej i Malinowej. Modernizacja oczyszczalni ścieków w Pawlikowicach. Projektowa wielkość oczyszczalni [RLM _{min}]: 9900 RLM. Oczyszczalnia po rozbudowie będzie posiadała sprawność usuwania azotu i fosforu zgodnie z obowiązującymi wymogami dla oczyszczalni o obciążeniu powyżej 10.000 RLM tj. azot ogólny do 15 mg/l i fosfor ogólny do 2 mg/l.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Budowa i przebudowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej na "placach południowych" w Krośniewicach. W ramach przedsięwzięcia planowana jest budowa:									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.		
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030	
		<ul style="list-style-type: none"> — odcinków kanalizacji sanitarnej w ulicach: Paderewskiego, Łęczycka, Bema, Boczna, Broniewskiego, Łąkowa i ulica projektowana o łącznej długości ok. 1,4 km., — odcinków kanalizacji deszczowej w ulicach: Prusa, Wiosenna, Mickiewicza, Cicha, Norwida, Boczna, Broniewskiego, Południowa, Wspólna, Łąkowa, Paderewskiego, o łącznej długości 3,5 km 										
		<p>Budowa kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków na terenie osiedla Skłóty o przepustowości ok. 25 m³/dobę (125 RLM).</p> <p>Projektowana kanalizacja tłoczna o długości ok. 1,20 km, na potrzeby mieszkańców osiedla</p>										<p>Budżet własny Gminy; Rządowy Fundusz Polski Ład: Program inwestycji strategicznych. Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.</p>
		<p>Budowa kanalizacji sanitarnej w ulicy Parkowej w Krośniewicach.</p> <p>Projektowana kanalizacja grawitacyjna i tłoczna o łącznej długości ok. 540,4 mb wraz z przepompownią ścieków do budynków mieszkalnych, w tym wielorodzinnych, położonych na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Krośniewicach, stanowiącego część byłego PGR Błonie.</p>										<p>Budżet własny Gminy; Rządowy Fundusz Polski Ład: Program inwestycji strategicznych. Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.</p>
		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.										<p>Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.</p>
		Rozbudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej.										<p>Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.</p>
		Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej.										<p>Budżet własny Gminy;</p>

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
										Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej.								Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Budowa światłowodu								Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Budowa, przebudowa i utrzymanie dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (oświetlenie uliczne, ścieżki rowerowe, kanalizacja deszczowa, chodniki).	Modernizacja ulic i przebudowa dróg gminnych.								Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Przebudowa odcinka drogi gminnej Nr 102119E w miejscowości Wola Nowska, gm. Krośnice.								Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Przebudowa drogi gminnej nr 102102E na odcinku od drogi gminnej nr 102134E w kierunku wschodnim w miejscowości Bardzinek.								Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Przebudowa drogi gminnej nr 102104E od km 0+440 do km 2+015 w miejscowości Szubina (dz. ewid. nr 29, obręb geodezyjny Szubina), gm. Krośnice.								Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Przebudowa drogi gminnej nr 102316E od km 1+395 do km 2+915 w miejscowości Kajew, gm. Krośnice.								Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Przebudowa drogi gminnej nr 102136E od km 0+495 do km 1+785 w miejscowości Wymysłów (dz. ewid. nr 97 obręb geodezyjny Jankowice oraz dz. ewid. nr 98/2 obręb geodezyjny Jankowice oraz dz. 103 obręb								Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.	
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
		geodezyjny Jankowice) gm. Krośnice.									
		Przebudowa dróg gminnych Nr 102118e ul. Bema oraz Nr 102119e ul. Wąska w Krośniewicach wraz z budową infrastruktury.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Przebudowa drogi gminnej nr 102814E – ul. Polna w Krośniewicach na odcinku od drogi gminnej nr 102812E do drogi gminnej nr 102811 E.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
		Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Budowa chodników i ścieżek rowerowych.									Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Rozwój systemów komunikacyjnych gminy jako podstawy jej funkcjonowania.	Powiązanie wewnętrznego układu drogowego gminy z zewnętrznym systemem dróg krajowych i autostrad.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Zapewnienie bezpośredniego dostępu do terenów inwestycyjnych poprzez rozbudowany układ dróg miejskich i gminnych.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Ograniczenie lokalizacji zabudowy wzdłuż dróg tranzytowych.									Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Przywrócenie projektu naukowo - badawczego w zakresie Innowacyjnego Systemu Transportu Lotniczego.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Cel operacyjny 2.4. Wysokie kompetencje	Podnoszenie i doskonalenie	Edukacja mieszkańców z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.								Budżet własny Gminy;

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.	
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
zawodowe mieszkańców.	kompetencji zawodowych mieszkańców.										Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Podniesienie kompetencji zawodowych mieszkańców.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel strategiczny 3. Zrównoważony ład przestrzenny oraz czyste środowisko naturalne.											
Cel operacyjny 3.1. Atrakcyjna przestrzeń publiczna.	Zwiększenie ilości odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych.	Zwiększenie powierzchni rekreacyjnych oraz zieleni zagospodarowanej wraz z ich zagospodarowaniem i wyposażeniem.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Ochrona obiektów i obszarów o znaczeniu historyczno-kulturowym.	Zachowanie obiektów zabytkowych w możliwie niezmienionej formie.									Budżet własny Gminy. Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Utrzymanie w dobrym stanie obszarów o znaczeniu historyczno – kulturowym.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Wyznaczenie obszarów przeznaczonych na usługi o charakterze publicznym.	Obszary przeznaczone na usługi o charakterze publicznym.									Budżet własny Gminy. Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej.	Rozbudowa i przebudowa przestrzeni publicznej wraz z jej odpowiednim wyposażeniem.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Dolesianie i zadrzewianie									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 3.2.	Bieżąca aktualizacja dokumentów planistycznych w oparciu o	Stała aktualizacja zapisów w dokumentach planistycznych.									Budżet własny Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.	
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
Spójność zagospodarowania przestrzennego gminy.	potrzeby rozwojowe gminy.										Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Ograniczenie działań inwestycyjnych na terenach cennych przyrodniczo.	Ochrona przed niszczeniem i zabudowywaniem terenów cennych przyrodniczo.									Budżet własny Gminy. Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 3.3. Czyste środowisko naturalne z wykorzystaniem OZE.	Realizacja działań dążących do poprawy stanu powietrza atmosferycznego.	Termomodernizacja budynków będących w zasobie mieszkaniowym Gminy Krośnice.									Budżet własny Gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na niskoemisyjne.									Budżet własny Gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Montaż OZE na potrzeby energetyczne budynków.									Budżet własny Gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Tworzenie warunków przestrzenno – planistycznych pod budowę instalacji OZE.	Wytyczenie terenów pod lokalizację elektrowni wiatrowych.									Budżet własny Gminy. Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Wyznaczenie terenów pod lokalizację instalacji produkujących energię z OZE o mocy nieprzekraczającej 100 kW (z wyjątkiem elektrowni wiatrowych).									Budżet własny Gminy. Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Zrównoważone gospodarowanie wodami.	Modernizacja i rozbudowa instalacji melioracyjnych.									Budżet własny Gminy; Budżet Spółki Wodnej Krośnice;

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.	
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
											Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Wdrożenie działań służących zmniejszeniu zużycia wody pitnej.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Ochrona naturalnych koryt cieków oraz ochrony naturalnej retencji gruntów, w szczególności retencji leśnej oraz retencji na obszarach zurbanizowanych.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Ochrona przeciwpowodziowa gminy.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Budowa zbiorników retencyjnych.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Efektywne zarządzanie kryzysowe i obrona cywilna.	Opracowanie procedur szybkiego reagowania na sytuacje kryzysowe.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Ochrona infrastruktury krytycznej.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Opracowanie efektywnego planu zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej.									Budżet własny Gminy. Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Wydajny system gospodarowania odpadami.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Strategia Rozwoju Gminy Krośnice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.	
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
		Funkcjonalny system gospodarowania odpadami komunalnymi.									Budżet własny Gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Spadek wyrobów zawierających azbest na terenie gminy.									Budżet własny Gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Modernizacja składowiska odpadów komunalnych we Frankach.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Wykorzystanie składowiska odpadów w celach energetycznych.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Ochrona najcenniejszych przyrodniczo obiektów i obszarów na terenie gminy.	Zachowanie w dobrym stanie parków podworskich w Krośniewicach, Głaznowie, Głogowej, Skłótach, Bielicach, Cyganach, Miłonicach, Jankowicach i Ostałowie oraz alei dawnego parku krajobrazowego w Pawlikowicach.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Edukacja ekologiczna	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie ochrony komponentów środowiska (geologia, rzeźba terenu, klimat, wody powierzchniowe i podziemne, gleby, szata roślinna, świat zwierzęcy).									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej opisano fundusze i środki zewnętrzne, które stanowią potencjalne źródła finansowania działań strategicznych.

Fundusze Europejskie na lata 2021-2027

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej UE, w tym ma łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.

Fundusz Spójności służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).

Europejski Fundusz Społeczny+ ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki.

Powyższe fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji**. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, a jego celem jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

W ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich** wspierany jest rozwój wsi i obszarów wiejskich oraz sektor rolno-spożywczy. W perspektywie na lata 2021-2027 wyznaczono dziewięć celów w zakresie: zapewnienia rolnikom godziwych dochodów, zwiększenia konkurencyjności, poprawy pozycji rolnika w łańcuchach wartości, przyczyniania się do łagodzenia skutków zmian klimatu i przystosowywania się do nich, a także do zrównoważonej produkcji energii, wydajnego gospodarowania glebą, różnorodności biologicznej i krajobrazu rolniczego, zmian strukturalnych i wymiany

pokoleń, zatrudnienia i wzrostu gospodarczego na obszarach wiejskich, zdrowia, żywność i oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspierają przedsięwzięcia, w formie instrumentów zwrotnych, z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową.

Rządowy Fundusz Dróg

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD) stanowi kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli.

Funduszu ma również na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej stanowi przy tym działanie komplementarne do inicjatyw podejmowanych na szczeblu krajowym w odniesieniu do budowy systemu autostrad i dróg ekspresowych, przyczyniając się do stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu transportowego.

Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego mają na celu dofinansowanie zadań z zakresu kultury o charakterze projektowym, z wyłączeniem stałej działalności kulturalnej podmiotów. Skierowane są do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, instytucji filmowych, szkół i uczelni wyższych, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, kościołów i związków wyznaniowych oraz ich osób prawnych. Wyjątek stanowi jeden program – Ochrona zabytków, w ramach którego osoby fizyczne mogą również składać wnioski o wsparcie.

Fundusze norweskie i EOG 2014-2021

Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy (czyli tzw. Fundusze norweskie i EOG) to forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię, i Lichtenstein nowym członkom UE – kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim. Głównym celem Funduszy norweskich i Funduszy EOG jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.

Za koordynację wdrażania Funduszy norweskich i EOG w Polsce odpowiada Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

Programy w ramach III edycji Funduszy norweskich i EOG będą wdrażane do 2024 r. Wyjątek stanowi Fundusz Współpracy Dwustronnej, który będzie wdrażany do 30 kwietnia 2025 r.

Do programów tych należą:

- Rozwój przedsiębiorczości i innowacje,
- Rozwój Lokalny,
- Badania naukowe,
- Edukacja,
- Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu,
- Kultura,
- Zdrowie,
- Sprawiedliwość,
- Sprawy Wewnętrzne,
- Fundusz Współpracy Dwustronnej,
- Pomoc Techniczna,
- Fundusz NGO,
- Social Dialogue-Decent Work.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Jest to kompleksowy program reform i projektów strategicznych. Jego celem jest wzmocnienie odporności gospodarczej i społecznej oraz budowa potencjału polskiej gospodarki na przyszłość. Powyższy Program ma odbudować kondycję gospodarki po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 i zapewnić jej większą odporność na przyszłe nieprzewidziane okoliczności. Środki przyznawane w ramach programu mają być przeznaczone na modernizację technologiczną, trafić do rodzimych firm oraz poprawić jakość życia Polaków i konkurencyjność naszej gospodarki.

W ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Polska będzie miała do dyspozycji ok. 58,1 mld euro, w tym: 23,9 mld euro w formie dotacji oraz 34,2 mld euro w pożyczkach. Czas na wykorzystanie tych środków to rok 2026.

Środki muszą być przeznaczone na konkretne inwestycje, wpisujące się w kluczowe obszary dla UE: infrastruktura, transport, energia i środowisko, innowacje, cyfryzacja, zdrowie, społeczeństwo oraz spójność terytorialna.

Wobec powyższego Plan odbudowy ma na celu zbudowanie odporności poprzez realizację projektów w następujących obszarach:

1. Odporne społeczeństwo:
  - Ochrona zdrowia.
  - Edukacja.
2. Odporne państwo:
  - Cyfryzacja usług publicznych
  - Infrastruktura i komunikacja
3. Odporna gospodarka:
  - Umiejętności.
  - Nowe technologie.
4. Odporne środowisko:
  - Budynki.
  - Energetyka.

Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018 – 2027 (PROO) i Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO).

PROO to program bezpośredniego wsparcia rozwoju polskich organizacji obywatelskich. Dotacje w ramach programu będą przydzielane na rozwój instytucjonalny organizacji oraz realizację ich celów statutowych. Dotacje będzie można uzyskać zarówno na realizację wieloletniej strategii rozwoju organizacji, budowę kapitału żelaznego, ale także np. na zaspokojenie nagłych potrzeb w sytuacjach awaryjnych. Są uruchamiane konkursy dla mediów obywatelskich, organizacji strażniczych, think tanków.

Celem FIO jest natomiast dofinansowywanie projektów mających na celu zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Dotację można otrzymać na projekt społeczny. Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie obszary działalności pożytku publicznego. W ramach Programu wydzielone zostały cztery priorytety: „Małe Inicjatywy”, „Aktywne Społeczeństwo”, „Aktywni Obywatele”, „Silne Organizacje Pozarządowe”.

Fundusz Inwestycji Samorządowych

Fundusz Inwestycji Samorządowych zarządzany jest przez Polski Fundusz Rozwoju. Fundusz powstał z myślą o zapewnieniu kapitału niezbędnego dla realizacji inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Fundusz oferuje kilka instrumentów finansowych: kapitał wspólnika/akcjonariusza, pożyczka wspólnika/akcjonariusza, dług podporządkowany względem finansowania bankowego. Samorządy dokonują wyboru wspólnika jako akcjonariusza w trybie procedur konkurencyjnych. Głównymi sektorami objętymi tą formą finansowania są zadania użyteczności publicznej i zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodno – kanalizacyjny, infrastruktura społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia. Samorządy mogą pozyskać również środki na obiekty:

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny	25
Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy	25
Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura)	26
Tabela 4. Cele strategiczne i operacyjne	31
Tabela 5. Cel strategiczny: 1. Atrakcyjne warunki do zamieszkania.....	35
Tabela 6. Cel strategiczny 2. Wzmocniony potencjał inwestycyjny i promocja dziedzictwa lokalnego. 43	
Tabela 7. Cel strategiczny 3: Zrównoważony ład przestrzenny oraz czyste środowisko naturalne.	50
Tabela 8. Planowane działania, stanowiące kluczowe obszary i kierunki interwencji na terenie gminy Krośniewice	57
Tabela 9. Proponowane wskaźniki monitorowania celów Strategii.....	76
Tabela 10. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy Krośniewice na lata 2023-2030	80
Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Krośniewice	59
Rysunek 2. Położenie gminy Krośniewice na tle Obszarów Strategicznej Interwencji w województwie łódzkim.....	68
Rysunek 3. Strefa przeznaczona do działań rewitalizacyjnych Gminy Krośniewice	71
Rysunek 4. Podział zadań realizacji Strategii.....	74